Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГlАЛГlАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШОАТТА, 12 январь, 1974 шу. • № 6 (1523). • Мах 2 кеп.

«1974 шера план кхоачаши тlеххкхоачаши яр ер пятилетка толамца чаккхъякккхара къоастамбеш бола лоархlам хинна ца lеш, хьатlадоагlача пхе шера дlахо а экономически потенциал лакхъяраи халкъа материальни хьал а культурни боарам а лакхбараи чlоагlа лард йоллара лоархlаме гlа боаккхилга а хургда.»

(Партега, советски халкъага КПСС ЦК даьча Кхайкарал тlара).

ХЬИНАР А ГОВЗАЛ А—ДАЬХЕН НИЗ ЧlОАГlБАРА!

СОВЕТСКО ИРАКСКИ ПЕРЕГОВОРАШ

БАГДАД, 10 январь. (ТАСС). Укхаза дlайоладенна шин мехка юкъе цхьана леладу экономически гlулакхаш дегlадоаладарах йола советско - иракски переговораш. Переговорашкарча советски правительственни делегацена керте латт СССР Министрий Совета Председатела заместитель В. Н. Новиков.

Переговораш хьаеллача ше къамаьл деш, иракски делегацена керте латтача Ирака промышленноста министра Таха аль-Джазрави хьэкхайкадир. Советски Союзан Иракан юкъера а хlаьта иштта Баас партенен КПСС-ан юкъера а гlулакхаш дlахо дегlадоаладара уж переговораш боккхача лоархlаме хургхилар.

СССР 50 шу дизара цlерагlа йола Волжски автомобильни завод а цунца ювзалуш йола предприятеш а хьалъеча белгалбаьннача болхлошта, инженерно - технически балхаш дерашта, гlулакхерча наха, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски болхлошта СССР орденаши медалаши яларах дола.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

СССР 50 шу дизара цlерагlа йола Волжски автомобильни завод а цунца ювзалуш йола предприятеш а хьалъечеи цар проектни мощносташ караерзаечеи хьинаре дакъа лацарах совгlаташ дулла:

Нохч-Гlалгlай АССР-е гlолла

Халкъий Доттагlала орден

Иносаридзе Михаил Григорьевича — Грозненски электромеханически завода директора.

«Знак Почета» яха орден

Мартынова Раиса Николаевнина — Грозненски электромеханически завода электросварщицана.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ,

СССР Лаккхехьарча Совета Перзидиума секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль. 1973 шера 29 декабрь.

Къаьстта чlоагlа раьза хинна тlаьйцар Назрановски маькх еча завода болхлоша 1974 шу дикача къахьегама толамашца чаккхдаккхара партега, советски халкъага КПСС ЦК даь Кхайкарал. Доккхий социалистически декхараш тlа а ийца уж толамца кхоачашдара шерра яхь йоаржаяьй цар. Цхьаккха смена дlайодац нормаш дикка тlеххкхоачаш ца еш. Цудухьа товарни продукци арахецара январь бетта хьалхарча декада план тlеххкхоачаш а еш, заданел совгlа цар арахийцай бlаьш сомий маькха маькха - булочни изделеш.

Коллектива болх ритмично дlабахийтара шоай хьинар кхо ца деш къахьегаш ба слесараш Алиакберов Ривкат, Айнетдинов lалаудин, сварщик Торшхоев Бахьаудин, кхабараш. Шоаш ремонт еш йола формаш ханнахьа, дикеи тlехдикеи кийчъю цар. Заводе дикагlбола общественникаш лоаркагlбола хlаш а ба уж. Цар цlенеи диззаи кхоачашду халкъа тlахьожама группа члений декхараш.

СУРТА ТlА: ремонт яь формаш миштай хьожаш ба слесарь Р. Алиакберов, сварщик Б. Торшхоев, слесарь l. Айнетдинов.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДАГГАРА КЪОАБАЛДУ

Тха районерча хьайбаш лелад ераша а чlоагlа деган гlоздаьнна тlаьйцар ийслагlча пятилетка дилагlа, къоастамбеш дола шу кхы а беркатегlа дара партии советски халкъа тlахьехаш КПСС Центральни Комитета даь Кхайкарал.

Из лоархlаме документ дувцаш собранеш еши цига шоашта хьалхашка доккхий декхараш увттадеши ба хlанз жаи, доахани, хьакхарчи, коа тlара оалхазараши лелалераш.

Цу тайпара собранеш хиннай «Червленский», «Коминтерн» яхача колхозашка, «Шелковский» яхача совхозе, кхыча боахамашка.

Масала, «Шелковский» яхача совхоза воккхагlволча жа lус, Социалистически Къахьегама Турпала Эсмухамбетов Нурде кулгалдеча бригада коллектива дош деннад укх къоастабеча шера хlара 100 жийгара 146 lаьхар кхебеи хlара устагlан тlера 8 килограмм тха даккхеи.

Шоай торонашка хьежжа доккхий декхараш тlаьйцад «Червленский», «Коминтерн» яхача, Менжинске цlерагlча колхозий, иштта кхыча боахамий жа лелаеча бригадаша а.

Хlанз шоай дерригa хьинар оарцагlдаьккха къахьег массане жа дика lангара дахаран жа дахкара йоагглаш йола кийчо яраи.

Парте тlахьехамашта дикача гlулакхаца жоп дала дерхlаш ба тха района дерригa хьайбаш лелараш.

А. ФЕНЬЕВ,
юрта боахама Шелковски производственни управлене керттера зоотехник.

Тха дош чlоагlа хургда

Ийслагlча пятилетка дилагlа, къоастамбу шу кердача къахьегама толамашца белгалдаккхара партега, советски халкъага КПСС ЦК даь Кхайкарал чlоагlа дог гlоздаьнна тlаьйцар Нохч-Гlалгlай автотранспортни управлене автоколонна-1737 коллективо а. Автоотрядашка, цехашка цу лоархlамерча документа хетаяь хиннача собранешка советски халкъа дlадахача шера карагlдийннача турпалча гlулакхех, коллектива хьалхашка латтача декхарех лаьца дийцар водителаш а, ремонтникаш а болча Э. А. Познякова, А. С. Костенкос, А. С. Савелова, кхы дуккхачар а.

Дика чакхдаьккхар из шу гха автоколонна-1737 коллективо а. Халкъа боахама мукхь дlа-юха бахьара шера план 5-ча декабре кхоачаш а я планагlа лаьрхlачул совгlа цо дlа-хьа бихьар 69,3 эзар тонн халкъа боахама мукхь. Хlаьта паччахьалкхенна баь пайда 173 эзар сом хилар.

Цох оаха доккхал ду, цхьабакъда, карагlдаьнначох кхоачамбаь lеш эамал яц гха. Ийслагlча пятилетка дилагlча, къоастамбеча шера тхона хьалхашка латт керда доккхийи бехктокхамеи декхараш. Хlанз йолаш йолча автотранспортаца дукхагlа дlа-юха бахьа беза халкъа боахама мукхь, дlа-хьа бига беза пассажираш. Цу даькъе шерра юкъейоалае еза автомашинашка болх байтара дикагlйола методаш.

Цlаькха тхоай торонашка а хьежа оаха тlаьйцай встречни плани доккхий социалистически декхараши. 1974 шера план 26-ча декабре кхоачаш а еш грузооборота боарам планал 2 процент лакхбе, заданел ши процент совгlа мукхь дlа-юха бахьа, цаl-ах процент дукхагlа пассажираш дlахьа бига.

— Цунца цхьана автоколонна-1737 коллективо социалистически декхараш тlаьйцад Грознерча пролетариата Къахьегама Цlеча Байракха орден енна 50 шу дизара сийна шин бетта программа укх шера 26-ча феврале кхоачашъе.

Пятилетка дилагlча шера царге дlадеххача гайпара кхы а дикагlеи овсарегlеи къахьегаргда оаха.

М. ТАТРИЕВ,
Автоколонна - 1737 начальника заместитель.

ЛАЬТТА ЛЕЛАДАРА КУЛЬТУРА ЛАКХЪЕРГЬЯ

Лаьтта леладара культура лакхъярга довлара шу хилар тхона дlадаьха шу. Дика хьийкъа хьажкlаш чуийцар оаха соахка. Са механизировании звенос лелаеш ялата лаьрхlа 190 гектар хьажкlаш яр. Тха лаьтташ хий дехкаш дац. Цудухьа къаьстта теркам тlабохийт оаха ханнахьа лаьттанцара тlоадал дlакъовлара, из минеральнии органически удобренешца хьаьндара. Хlаьта хьахиннар ахархой дог делалеш а да. Хlара гектара тlара 35 центнер фуалъяьха хьажкlаш яьлар.

Дlадоладенна пятилетка къоастам бу шу. Дукха ха йоацаш КПСС ЦК партега, халкъага даьча Кхайкарала тlа аьннача тайпара укх шера ялат дукхагlа даккхара тхоай низ кхоачар дергда оаха хьажкlаш дика кхеяра.

lилман ларда тlа оттаяь лаьтта леладара система юкъейоалаергья. Дика фу кийчдаьд. Бlаьстан кхашка ара яла еза техника кийча я.

Ю. ГЕЛИСХАНОВ,
Назрановски района «Октября 40 шу» совхоза звеньевой.

КХАЙКАРАЛО ДОГ ГlОЗДАЬККХА

Бlаьстн дергlола кхашкара балхаш ший чаннахьа дlадоладара йоакхо еш тlатеlla юртбоахама техника тоаеш ба Гудермесски района «Гудермесский» совхоза механизатораш. Хlаьта дика толамаш а доах.

Планагlа гурахьей lайи 29 трактор тоае езаш ба совхоза механизатораш. Царех дlадахача шера дилагlча квартале 15 трактор тоае езаш бар уж. Цхьабакъда цар керда 1974 шу тlаккхачалехьа 20 трактор тоа а я арааьккхар мастерскера.

Из толам боаккхаш къаьстта дика хьокхамаш гойташ къахьийгар токара Спицин Федора, двигателаш тоаеча слесара Катаев lаьлас, мотористa Еськов Дмитре, токара Козлов Владамира. Цхьади дlадахийтач цар балха нормаш юкъера лаьрхlача 140—150 процент кхоачаш ца еш.

Кхы а 9 трактор тоайича кхоачашъяь бовл совхоза механизатораш гурахьей lайи юртбоахама техника тоаяра план.

— Тракторащ, цхьайола тlехьтосса инвентарь 20 февраль тlаккховчаш кхоачашъе социалистически декхар тlаьйцалар тха механизатораша. — йоах совхоза кертерча инженера В. С. Галатенкос. —

М. ХАМАТХАНОВ.

Л. И. БРЕЖНЕВА ВНР КХЫЧА МЕХКАШЦАРЧА ГlУЛАКХИЙ МИНИСТР Ф. ПУЙ ТlАЭЦАР

10 январе Кремле КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева тlаьйцар официальни доттагlала визитаца вена Советски Союзе вола Венгерски Халкъа Республика кхыча мехкашцарча гlулакхий министр Фридьеш Пуй.

Дег тlарча безама, доттагlала хьалашка беседа еча хана уж дlаюха дагабайлар Советски Союзаи Венгерски Халкъа Республикаиеи юкъера вежарашха дола доттагlали цхьана леладу гlулакхаши дlахо дегlадоаладара дешаех а хlаьта иштта шинна а оагlонна хьашт долаш йолча дунен халкъашта юкъерча цхьайолча актуальни проблемаех а, цу даькъе европейски кхерамзлен дешаех а шоашта хетачоа.

Беседа еча дакъа лаьцар: советски оагlонгахьара — КПСС ЦК Политбюро члена, СССР кхыча мехкашцарча гlулакхий министра А. А. Громыкос, ВНР-ерча СССР посола В. Я. Павлова; венгерски оагlонгахьара — СССР-ерча ВНР посола Д. Рапаи.

(ТАСС).

ВЛКСМ ОБКОМА ПЛЕНУМ

Укх деношка ВЛКСМ обкома пленум чаккхъяьннай. Цига «КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеш кхоачашъяра областной комсомольски организацена хьалхашка латта декхараш» яха доклад йир комсомоль обкома хьалхарча секретара Т. Махмудхаджиевас.

Доклад ювцаш пренеех къамаьлаш дир предприятей, колхозий, совхозий комсомольски организацей а ВЛКСМ райкомий а секретараша, балха хьалхле лелаераша.

Республика комсомольцаша къоабалъяь тlаьйцар КПСС ЦК декабрьски (1973 ш.). Пленума решенеш, могабир парте Центральни Комитета, цун Политбюрос, Л. И. Брежнева ше КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра чаккхйоаха чурей арахьарей политика КПСС ЦК партеги советски халкъаги даь Кхайкарала чlоагlа мутlахьа хиннача цар 1974 шера план кхоачашъяра кхы а шерагlа яхь йоаржае даьрхlар.

Пленумо организационни дош дийцар ВЛКСМ обкома секретараллеи бюро членаллеи хержар М. Холохоев.

Парте планаш—халкъа планаш

Республика коммунисташ хlанз КПСС ЦК декабрьски (1973 ш.). Пленума итогаш ювцаш ба. Цу деша хетаяь укх деношка республика районашка чакхъювлача районни партийни активай собранешка дег тlара къоабалъяь тlаьйцай цу Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева даьча къамаьлацара положенеши выводаши, КПСС ЦК партеги советски халкъаги даьча Кхайкарала 1974 шера экономикеи культуреи дегlайоалаеча керда толамаш дахарца шоай коллективашкара къахьегамхой жоп дала лаьрхlа болга хьакхайкадир цига коммунисташа.

ЛЕНИНСКИ РАЙОН

«КПСС ЦК декабрьски (1973 ш.). Пленума итогаши районни партийни организаце декхараши» яха дош дувцаш Ленински района партийни актива собрани хилар. Активе вlашагlкхийттачар дег тlара къоабалбир КПСС ЦК цун Политбюрос парте XXIV съезда решенеш кхоачашъяра беш бола болх, белгалдаьккхар КПСС ЦК декабрьски Пленуме Л. И. Брежнева даьча къамаьлацара положенеши выводаши къаьстта лоархlам болаш хилар.

Актива собране къамаьл даьчар чlоагlа теркам тlаэзар пайда эцанза йолча резервашта, производства эффективность лакхъяра, къахьегама дисциплина чlоагlъяра. КПСС ЦК партеги советски халкъаги даь Кхайкарал чlоагlа раьза хинна хьал а лоацаш 1974 шера план кхоачашъяра шоаш бlу къожабери ца хилар хьекхайкадир района коммунисташа.

НАЗРАНОВСКИ РАЙОН

Чаккхъяьннача Назрановски районни партийни организаце актива собране КПСС ЦК декабрьски (1973 ш.) Пленума итогаши района коммунистий декхараши дийцар. Актива доакъошхоша могадир КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра парте Центральни Комитето, цун Политбюрос, Л. И. Брежнева ше чаккхдоаха гlулакхаш партеи правительстваи чуреи арахьареи политика шоаш раьза хилар хьакхайкадир.

Собране тlаьйцача резолюце тlа къоабалдаь хьаллоаш КПСС ЦК партеги советски халкъаги даь Кхайкарал. 1974 шера планаш кхоачашъяра хоадамболаш дола декхараш белгалдаьд.

СУНЖЕНСКИ РАЙОН

Укхаза хиннача партийни актива собране КПСС ЦК декабрьски (1973 ш.) Пленума итогаши районни партийни организаце декхараши дийцар.

Собране къамаьл даьча коммунисташа дег тlара раьза хинна хьаллаьцар КПСС ЦК вай мехка экономика, культура дегlайоалаеча, арахьара политика лелаеча чакхдоаха гlулакхаш.

Актива собране гулбенначар къаьстта теркам тlаэзар производства резервех дикагlа пайда эцара, юрта боахами промышленни производствеи дегlайоалаеча дола кхоачамбоацараш дlадахара, коммунистий денали бехктоккхами айбара.

МАЛГОБЕКСКИ РАЙОН

Района партийни актива собране дийцар КПСС ЦК декабрьски (1973 ш.) Пленума итогаши районни партийни организаце декхараши. Цига къамаьл даьча коммунисташа массане раьза хинна хьаллаьцар КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра КПСС ЦК, цун Политбюрос хlанзалца хьа мел даьр Л. И Брежнева тlеххьарча пленуме даьча къамаьлацара положенеши выводаши.

Собране доакъашхоша белгалдир пятилетка дилагlча, къоастамбеш долча шера планаш кхоачашъелга экономика кулгалделга тоадарах, наха юкъе беш бола организаторски кхетамеи болх чlоагlбарах социалистически яхь дикагlа вlаштlехьъяккхарах тийша хургхилар.

Актива собране гулбенначар КПСС ЦК партеги советски халкъаги даьча Кхайкарала шоаш тlехдика болх барца жоп лургхиларахи 1974 шера планаш ханал хьалха кхоачашъергхиларахи тешам белар.

Иштта КПСС ЦК декабрьски

• • •

(1973 ш.). Пленума итогаши районни партийни организацей декхараши дувцаш партийни активай собранеш чаккхъяьннай Октябрьски, Заводской Старопромысловски, Гудермесски, Грозненски, Шелковской, Наурски, Веденски Ачхой-Мартановски, Ножай-Юртовски Шалински, Советски, Надтеречни, Урус-Мартановски районашка.

КПСС ОБКОМЕ

Ше тlаьйцача сецам тlа КПСС обкома бюрос белгалдоаккх, КПСС г. Грознерча Ленински райкомо наха коммунистически кхетам балара гlулакх тоадар духьа предприятешкарчеи гlишлонашкарчеи организацешкарча а учреждешкарча а къахьегамхой коллективашка бокъонаш ца телхаяйтарей къахьегама дисциплина чlоагlъярей дешашка хьежжайола (профилактика) общественни советаш вlашагlйоххкара инициатива кхайкаяь хилар.

КПСС обкома бюрос КПСС горкомаши райкомаши декхарийла яьй бокъонаш ца телхаяйтарей къахьегама дисциплина чlоагlъярей дешашка хьожа общественни советаш хlара предприяте, колхозашка, совхозашка, гlишлошъечеи кхычеи организацешка вlашагlйоххкарах долча дешага бутт ха яладехьа хьажа. Хlара предприяте, хlара организаце профилактика советашта кулгалделга тlадулл предприяте организаце кулгалхоех цхьаннена. Профилактика советий дика опыт вlашагlтохилгеи дlайоаржаелгеи тlадулл общественни порядок лораеча районнии городскойи штабашта.

КПСС горкомаштеи райкомаштеи могадаьд бокъонаш ца телхаяйтара дешашка хьожача советашта юридически новкъостал дар духьа опыт дукхагlа йолаш бола административни органий болхлой (прокурораш, милице отделий начальникаш, цар заместителаш, судахой, следователаш, кхыбараш) царна тlачlоагlбелга.

КПСС горкомаш, райкомаш, юххьанцара партийни организацеш декхарийла я бокъонаш ца телхаяйтара дешашка хьожача общественни советий балха кхетамца кулгалделга lалашде, гражданий оамалий культура лакхъяран тlехдика общественни порядок хилийтарая беча балха дикагlйола опыт хадданза вlашагlъетта а йоаржае а. 1974 шера 1 март хьатlакхачалехьа советий председателий цхьан ден семинараш елга могадаьд еррига районашкеи городашкеи.

Къахьегамхой коллективашка бокъонаш ца телхаяйтареи къахьегама дисциплина чlоагlъярей дешашка хьожача совета хьакъехьара хетаргахьа йола положени чlоагlъяьй

ПРЕДПРИЯТЕШКА, КОЛХОЗАШКА, СОВХОЗАШКА, ГlИШЛОШЪЕЧА ОРГАНИЗАЦЕШКА, ЛАКХЕРЧА ДЕШАРА ЗАВЕДЕНЕШКА БОКЪОНАШ ЦА ТЕЛХАЯЙТАРЕИ КЪАХЬЕГАМА ДИСЦИПЛИНА ЧlОАГlЪЯРЕИ ДЕШАШКА ХЬОЖАЧА СОВЕТИЙ ХЬАКЪЕХЬАРА

ХЕТАРГАХЬА ЙОЛА ПОЛОЖЕНИ

I. ЮКЪАРА ПОЛОЖЕНЕШ.

Совет — социалистически къахьегама дисциплиней общественни порядоки чlоагlъяр духьа лоаттабеча къонсама юкъе къахьегамхоша дакъа лоацача формех цаl.

Профилактика совет предприяте, организаце, колхоза, совхоза, гlишлошъеча организаце, лакхерча дешара заведене администрацеца, профсоюзни, комсомольски комитеташца дага а яьна партийни комитето вlашагlйолл парткома, профкома, комсомола комитета, администраце викалех, новкъостий суда председателах, халкъа дружина командирах, халкъа тlахьожама группа председателах, юридически служба викалах, моттигерча Советий депутатех, производстве хьалха латтарех, къахьегама ветеранех. Совета керте отт совета заседане хоржаш вола председатель.

Совето ший болх вlаштlехьбоах предприяте партийни, профсоюзни, комсомольски организацешца, административни органашца, хlаьта иштта къахьегамхой депутатий моттигерча Советий исполкомий комиссешца цхьана айхха гlулакхаш а леладеш.

Совет вlашагlйолл 15 сагага кхаччалца нах юкъе а болаш, квартальни планагlа бу цо болх, янза ца йоалаш йола ший заседанеш е гуллу из, кlезигагlа гульелча а бетта цкъа хlаьта а.

II КЕРТТЕРА ДЕКХАРАШ

Бокъонаш ца телхаяйтареи къахьегама дисциплина чlоагlъярей дешашка хьежача совета декхар да:

— къахьегамхой коллективашка беш бола идейнии кхетамеи болх вlаштlехьбоахаш нийсбелга, советски праваи коммунистически моралеи нормаш телхаеш йола моттига шоай ханнахьеи нийсагlча тайпареи теркалъергйола гlулакх — эгтара хьалхарча аргlанна общественни воздействи яра наькъаца — теркалъелга;

— къахьегама дисциплина чlоагlъяра, социалистически правопорядка нормаш кхоачашъергйола гlулакх вlаштlехьдаккхара даькъера шоай мукъагlарча халкъа дружиней, новкъостий судий, кадрай общественни отделий, кхыча общественни низий лоархlам лакхбара администрацена, партийни, профсоюзни, комсомольски организацешта гlо делга;

— коллектива членашта коммунистически нравственноста нормаши социалистически общежите правилаши кхоачашъяра хьалхара еррига коллектива бехктокхам лакхбергбола гlулакх вlаштlехьдоаккхилга:

— бокъонаш телхаеши кхыдола вlаштlехьдоаца гlулакхаши леладара тlера болча наха халданза тlахьожам лоаттабелга:

— бокъонаш телхаераштa общественни воздействи яреи хlаранеца къаьст-къаьста кхетама болх барей гlулакхаш чакхдахара гражданаш бахача моттигашкарча общественни организацешка хlара денна бувзам лоаттабелга:

— къаьст - къаьстача болхлошa бокъонаш телхаяь моттигаш шоай ханнахьа теркалъяра тlахьожам лоаттабелга, уж бехке ца беш бутаргбоаца гlулакх делга:

— бокъонаш телхаяьча бахьаний учет лелаелга, уж хьагучабоахилгеи къестабелгеи, предприятешка, цехашка, отделенешка, участкашка къахьегамеи общественнии дисциплина малагlча хьал тlа я хьожаш дола дешаш совета заседанешка каст-каста дувцилга. Къахьегама дисциплиней общественни порядоки чlоагlъяра, бокъонаш телхаяйташ дола бахьанаш дlадахара тlаерзаяь рекомендацеш уттаелга;

— правовии малараш мелара духьалареи пропаганда яра предприятей, отделий, цехий, участкай кулгалхошта гlои новкъостали делга;

— коллектива гражданий культура лакхеи гlехдика общественни порядоки хилийтар духьа лелаю социалистически яхь вlашагlйоллачей цун итогаш ечей дакъа лоацилга;

— профилактически болх беча хана административни органашца цхьана чакхдоаха гlулакхаш чlоагlделга, бокъонаш толхаяьраштa общественнии дисциплинарнии бехк бара чакхдаьхача гlулакхий хьакъехьа царга хоам белга.

III ОБЩЕСТВЕННИ СОВЕТА БОКЪО Я:

— отделашка, цехашка, производственни участкашка къахьегамеи общественнии дисциплина, кхетамеи профилактически болх малагlча хьал тlа ба хьежа, социалистически доалахьe ший метта латтий хьожаш рейдаш е;

— шоай заседанешка отделий заведующеца, цехий, производственни участкай начальникаша, бригадираша шоаш кулгалдеча коллективашка къахьегама дисциплиней профилактически болхи малагlча хьал тlа ба хоийташ деча къамаьлашка ладувгlа;

— бокъонаш телхаяь моттигаш теркал ца еча, бехке бараштa общественносто воздействи ергйола гlулакхаш чакх ца доахача отделий, цехий, участкай, бригадай кулгалхошта воздействи ергйола гlулакхаш чакхдахара хьакъехьа администрацега, профсоюзнии комсомольскии организацешка предложенеш тела;

— къахьегама дисциплиней общественни порядоки телхаераш, дезалеи бытеи дертlара даьнна гlулакхаш леладеш бола нах шоай заседанешка бувца;

— бокъонаш телхаерий, маларашь тlехдоахарий е наркотически веществашка баьннарий гlулакхашта доазув оттадара хьакъехьеи уж дарбаш деча учрежденешка хьожабара хьакъехьеи предложенеш тела.

Дезале харцахьа лела нах бувцача хана харцахьа леларий кхийнарех бола таргара нах кхайка шоай заседане тlабеха;

«Общественни къахьегама тlатовжа ца тугачеи общественна духьалара зуламе вахара никъ лелабечеи нахаца лоаттабу къовсам чlоагlбара хьакъехьарча» СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага тьежжа балха бахийтача наькха оамалий хьакъехьа милице органашка хоам бе

Партийни вахар

КЕРДА САГ

ХЬАЛКХЕВАРА—ДУКХАГІА ТЕРКАМ

Района къахьегамхоша хьинаре кхоачашйир юрта боахама продукци яккхареи кийчъяреи пятилетка кхоалагІча, хоадамбеча шера планаши тІаййца социалистически декхараши.

Шоашта деннача дезача совгІато — КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК байракхо керда къахьегама толамаш дахара дог айдаьд района къахьегамхой. «КІезигагІа хІама дІа а дохийташ продукци дукхагІеи, дикагІеи лургья» яха лозунг хьал а лаьца тІехь-тІехьагІа шерагІа яржаш латт йислагІа пятилетка толамца кхоачашъяра тІехьара социалистически яхь.

Кердача сага кхетам балара боккха лоархІам болаш я парте райкомо укх тІеххьарча хана даь гІулакхаш бахьан хьахинна моральни атмосфера. Партийни организацеша чІоагІа йоакхо ю къахьегамхошта коллективизма, дог цІена хилара, тешаме хилара уйланна кхетам балара, цІенхаштта бехктокхаме хулга царгара хьа а дехаш.

Бахача наха идейно - политически, интернациональни, атеистически кхетам балара болх тоабара доккха новкъостал дир КПСС Нохч - ГІалгІай обкома Х-ча пленума решенеша. Цу пленумо ма яххара болх тоабара тха партийни организацеша эргайоахаш тоаю лекционни пропаганда, политически агитаце формаши методаши, района коммунисташа, берригача къахьегамхоша деча практически гІулакхашца айхагІа бувз кхетама болх.

«Советски сага къамий юкъара доккхал — из геттара йоккха, дукха хІама чулоаца, шиі чулоацамга диллача геттара йІаьхий уйла я, — яьхад Л. И. Брежнева. — Вай мехка дахача халкъех къаьстта хьаийцача хІаране йолча къаман Іалама уйлаел кІоаргагІа а шерагІа а я из. Цо шийна чулаьцад миллионаш болча советски наьха къахьегамо, турпалча гІулакхо, творчески гене хьа мел даь толашагІар».

ХІара советски саго шийх цу е вокх къаман викал лерхІ, хила доагІаш да цо шиі къамах доккхал делга, вож халкъаш, цар традици, культура лархІа а лоархІаш. Бакъда цул боккхагІа лоархІам болаш да дерригача къамий къахьегамхоша бІарчча цаІ а хеташ советски халкъа викалаш шоаех лоархІаш хилар, партена тешаме хилар, патриотизм, пролетарски интернационализм, общественни декхар деза лархІар, къахьегамца керда гІулакх доагІаш хилар, коллективизм, социалистически гуманизм, къаманеи расанеи тІагІолла саг гоама ца хетар санна советски характера юкъара оамалаш хьахилар.

Общественни сакхетам дегІабоалабари, чІоагІбари, района къахьегамхошта коммунистически кхетам балари берригача идеологически болхлой керттерчарех цхьа декхар да.

Интернациональни тема йолаш дукха лекцеш еш, докладаши беседаши ю, тайп-тайпарча ноахалах бола нах вІашагІбетташ сайренаш ю, бахача наха хьалхашка къамаьлаш ду парте ветеранаша, районе цІи хезача наха, тематически кинофильмаш хьувкх, художественни самодеятельноста коллективаша выступленеш ю. Уж гІулакхаш деш къаьстта теркам тІабохийт кагирхошта интернациональни кхетам балара.

Цхьа дезал санна барт болаш къа а хьег, баха а бах тха районе нохчий, эрсий, украинцаш, гІалгІай, гуржий, хІирий, татараш, кхыбараш. Шоаш бахача а балха болча а вІаши новкъостал деш болча цар массане я цхьа тайпа уйлаш я — вошала уйлаш.

Масала, «Новосельский» совхозе баха тайп - тайпарча къамех бола нах вІаши лоархІаши безаши ба, цхьана дага а бувлаш къестаду цар совхоза хьалхашка латта декхараш, оарцагІбоал уж кхоачашдара. Массане чІоагІа сий деш ба совхоза болхлой нохчо Гапаева, эрсе Волкогонова, немка Чегербнева, черкизхо Готов, кхыбараш.

Ачхой - Мартана района къахьегамхой таханарча толамашка кхаьчаб ленински къамий политика, халкъий цхьатарра бокъо йолен цар доттагІал долен политика котъйлар бахьан долаш, Советски Союзе дахача халкъаша вІаши гІо-новкъостал деш хиларах.

Парте райкомо, юххьанцарча партийни организацеша къахьегамхошта кхетам тел халкъий доттагІала, советски патриотизмаи пролетарски интернационализмаи уйланца, оарцагІбоах уж къамаш къердара а, къам шийна чухь хьерчара гІулакхашта а, нохчийн гІалгІайн халкъий дІаяхача заман исторически хІамашта идеализацияра а духьал къовсам лоаттабара. Из берриге болх денал долаш тІатаІаш, принципиальни классови позицеш тІара бе гІерт тхо.

Партийни организацеша из кхоачашду дукхача наха хьаллоацаш, дІаяхача замах юхедиса во гІулакхаш доаккараш йирча бахарца.

Укх тІеххьарча хана урдув даккхарахи даларахи чубахка суд яьб Далиев, Ханзаев, Гишкаев, Кипоева, хІаьта дукха истий кхувларах — Лермонтов - Юртара Газбиев, Шахбиев, Буматара Элдукаев, дына гІулакх чІоагІа наха юкъе доаржадеш хиларах административни бехктокхаме эзав 18 саг.

Района идеологически фронта болхлоша беш бола атеистически болх тоабаьб. ХІара кулгалхочунга дына духьалара лекцеш ешийт оаха.

Парте райкома йоакхо ю атеистически кхетам балара средстваш эргаяьха тоаяра, цу балха партийни хьалхле лелаяра.

Бакъда цу балха тІехь тха хІанз а кхоачамбоацараш да. Цхьайолча партийни организацеша из болх формально бу, моттигерча хьалашца бувзац, мурдий тоабаша фу ду хьажац.

ДІадахача шера сентябрь бетта района партийни организацешка собранеш хилар, цига дийцар КПСС обкома Х-чеи райкома XIII-чеи пленумий решенеш кхоачашъяра хьакъехьара дош. Собранешка къамаьлаш дир баьча балхах, данза дисарех, бахача наха идейно-политически атеистически кхетам балара даькъе коммунистий болча бехктокхамах, дІаяхача замах юхедисаращца лоаттабе безача къовсамах лаьца. Уж хинначул тІехьагІа хьинарегІа болх бе болабелар коммунисташ, лакхъелар цар партийни дисциплина, шоашта тІадиллача гІулакхацара цар бехктокхам кхы а айбелар.

Бакъда массанахьа а цхьатарра йоакхо яц партийни дисциплина майоагІара чІоагІъяра. Цхьаболча коммунисташа цкъаза парте Уставо тІадехка декхараш кхоачашдац, шоай организаце, коллектива болх, шоашта де тІадилла гІулакх мадоагІара бехктокхаме хеташ кхоачашдац цар.

Кадраш хьахаржара, уж балха тІа уттаяра, царна кхетам балара дешаш парте райкомо хадданза теркам тІабохийташ дале а дукха ха йоацаш тха районе из гІулакх мишта латт хьожаш дош дийцача парте обкома бюрос кадраща бу болх кхы а тоабелга дІадийхар тхогара. Цу деша йоагІаш йола выводаш яьй района партийни организаце, парте обкома бюрос белгалдаьха декхараш кхоачашдара хоадамболлаш дола декхараш хьалхашка оттадаьд хІара коллективерча коммунисташта.

Парте обкома Х-ча пленума решенеш кхоачашъяра хьакъехьа хІанзалца тха районе мел даьр цу лоархІамеча балха юхьиг мара йоацилга а, из болх дІаьхкача хален гІагІерттаи бе безилга а дика кхеталеш да тхо.

О. МЯКИЕВ.

КПСС Ачхой - Мартана райкома секретарь.

ДАС САННА БІАРГ ЛОКХАШ

НАЬСАРЕРЧА ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМХОЙ ГІУЛАКХАШ

«Электроинструмент» завода халкъа тІахьожама группа 25 сагах латташ я. Из секцешта йийкъа я. Боккха болх баьб социалистически рузкъа лорадара секце дІайохьийташ йола продукци мишта кийчъю, хІамаш хьаю материалаш дІа мишта йохийт хьожаш. Халкъа тІахьожама группа членаш болча Мальсагов Асланеи Имагожев Іалауддинеи гучадаьккхар упаковщицаша лелара болх бар бахьан долаш дІайохьийташ йолча продукцепа оатхалаш, патронаш, бурош ца тоъаш хилар. Цу балха юкъе дика дакъа лаьцар халкъа тІахьожама группа член воацача Накастхоев Іийсас а.

Из дош собране дувца оттадир халкъа тІахьожамхоша. Цар белгалдаьккхар завода продукци вай мехка жеттел доазол дехьа а дІайохьийташ хилар, завода марка лорае езаш хилар. Уж кхоачамбоацараш дІадахара де дезараш дийцар. Ишта тоадир продукци дІаяхьийтара гІулакх.

Дукха болх бир халкъа тІахьожамхоша литейно - прессовой цехе хІамаш хьаярга дІайохийтача материалех кхомбеш пайда эцара а. Уж хьажа бийзар продукци хьайра процессагеи из хьайрга дІадодачун мишта кхом бон, къаьстта аьлча аьшка листаш дІа мишта йохийт. Цига цар йоагІаш йола предложенеш оттайир.

Халкъа тІахьожамхоша новкъостал а деш цехе 1973 шера кходаьд 6500 килограмм алюминий, 350 килограмм гез, 345 килограмм алюмине лист, 1311 килограмм аьшка лист. Ерригаш а дІалаьрхІача шера кхойир 3245 сома маьха материалаш.

Къахьегама дисциплина тоаяра, план кхоачашъяра, предприятиІай болх бара кийчъяра хьакъехьа администраце беча балхага хьежар халкъа тІахьожамхой. Цига царна гучадаьлар бытовой корпус, литейни цех, упаковочни участок кийчъянза хилар.

Уж кийчъянза хиларах дола дош цар дувца оттадир партийни бюро заседане. Цига дийца а дийца, 15 ноябрь тІаккхачалехь уж Іай болх бара кийчъелга соцадир. Из ха тІаккхачалехь йІоахийр механически цех, котельни, нах чубаха цІеноу, инженерни участок, складаш. Халкъа тІахьожамхоша йоакхо йир бытовой корпуси упаковочни участоки йІоахъяра.

Халкъа рузкъа лорадераша яьча рейдашта юкъе дакъа лаьцар завода керттерча конструктора, юриста, керттерча механика.

Къахьегамхошкара йоагІа цхьаккха жалоба теркал ца еш йитац. Нарядаш оттаеш гІалат даьдар ремстройучастка мастера. Къахьегамхой жалобашка хьожаш йолча секце Б. Х. Евлоевгара жалоба ера. Цу сахьата хьежар цунга. Гучадаьлар болхлочоа дІа ца луш 60 сом диса хилар. ЧІоагІа раьза хилар болхло халкъа тІахьожамхой ишта ше теркал варахи шиі гІулакхага хьажарахи.

* * *

Бакъда гІулакх массанахьа ишта латтац. Хьаэцаргья вай № 432 йола дІа-юха лела механизированни колонна. Цига халкъа тІахьожама группа председатель ва колонна механик Аушев Къамбулат, заместитель — производственно - технически отдела начальник Гутаев Хьажмурд. Цар болх ледара беш хилар белгалдаьккхар болхлой гІулакхерча наьхеи собране. Транспорте ца баь болх баьб яхаш совлен ахча йидарга, гІишлош дика хьалъярга, материалаш лораярга хьежабац. ХІаьта колонна болхлоша доккхий балхаш ду Сунженски, Ачхой-Мартана районашка гІишлош еш. ТІаккха бе болх ма барий халкъа рузкъа лорадераш та. Геттара эсала бу болх кепайоазон секторо. Цудухьа шерра дІадовзийташ дац производстве дола кхоачамбоацараш.

Цу группана юкъе ва 27 саг. Собране царна лостам беннабар бе безача балхах лаьца. Бакъда шоай де лезар дувца цкъа вІашагІкхийтта заседани яьяц цар. Нагахьа санна шоаш болх баь бале а, из дІаязбаь моттиг яц цар, кхоачамбоацараш дувцаш сатирически листокаш, фотовитринаш яьяц, «Комсомольски прожектор», «Крокодил» яха газет араяхаш дац.

* * *

Поккха предприяти я Назрани мельзавод. Боккъаллар аьлча цу производствера халкъа тІахьожама группа еха дІаьннай. ХІаьта цунна юкъера ах совгІа нах юхахаржа безаш хилар. Дукха жалобаш яхар потребителашкара, завода болхлошкара. Цар дувц материальни средстваех нийса пайда ца эцаш, социалистически рузкъа лечкъадеш, тараз нийса ца оазаш хиларах. Дувц рузкъан кхомбарах лаьца. Де хІама шортта дар халкъа тІахьожамхошта, бакъда, цар болх лерттІа хьабеш-м бац.

* * *

Райбыткомбината цхьайолча точкаша беча балхах язъяь дукха жалобаш ух комбинате. хІаьта укхаза халкъа тІахьожама группа йиі ховш а яц.

Пятилетка дикъагІча, къоастамбеча шера план ханал хьалха кхоачашъяра тІахьехаш парте Централни Комитето даь Кхайкарал толамца кхоачашдара ерригача чурча торонех, балха хазнах бизза пайда эцара, средстваш кхоеш дІаяхийтара, къахьегама оасарле лакхъяра гІо деш, социалистически рузкъа лорадеш хила декхарийла я халкъа тІахьожама группаш.

А. САГОВ,
тха собкорр.

ХЬАЛХА ЛАТТАРАШ—КОММУНИСТАШ

Грозненски А. Шерипова цІерагІча мехкдаьтта чакхдоахача завода коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаеча № 40-2 йолча установка коллективе хьинаре къахьегачарех ва вокхагІвола оператор Чеботаев Михаил Андреевич. Из ветеран ва. Из установка болх бе йолаелча денз цига къахьегаш а ва из. Цудухьа Іалаьмате дика йовз цунна установка аппаратура а шиі болх а. Балха тІа дика кайоалаш, массанахьа кхоачаш ва Михаил Андреевич, шиі цу балха тІа йоккха опыт яле а каст-каста дагавувл из установкерча технологашца. Керда баьккхача операторий гІончаша беча балха цахаддаш тІахьожам лоаттабу, царна ца ховр дІахьех цо. Цудухьа массане а чІоагІа лоархІаши сий деши ва из.

Ше коммунист хиларах тарра общественни балха тІа а хьинаре дакъа лоац нов. Чеботаева. Установка коммунисташа из хержав партгрупоргалла. Шиіх новкъостий бенна тешам боа ца беш цу участке а дика къахьег-цо.

Ишта технологий коллективе сийдаьнначарех ва оператор Моносов Владимир Павлович. Барайтта шу да из цига хІанз ше беш бола болх беш вола. Уж шераш зехьа дІаахийтадац цо. Из бакъвола грозанч ва. Нагахь установка яц заводе цунна болх бе ца ховш. Эггара хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цІи а еннай цунна.

Коммуниста Владимир Павловича кхоачамбац духхьала производственни болх барах. Цо шиі сийлен декхар лоархІ общественни балха тІа хьинаре дакъа лацар а. Установка профорга заместители, кхерамзлен техника инспектори, халкъа тІахьожама группа члени ва из. Уж декхараш а даим цІена кхоачашду цо. Ишта башха дика производственник хиларах тийнна кхыдола совгІаташ доацаш Ленински юбилейни медалаца белгалбаьккхаб цун къахьегам.

А. САГАИПОВ.

ШОФЕР

Боков Саварбика эггара ираз долашагІа дола ди дар цунах тешам а бенна цун новкъосташа из ленински Коммунистически парте мугІарашка дІачуийщ ди.

— Айса даьккхача 35 шерах сона къаьстта чІоагІа дег чу дижар а мах баь варгвоацаш сона деза дар а 1967 шерара ди да, — яхаш дувц Саварбика. — КПСС членалла се дІачуийщача шера заочно Махачкалински автодорожни техникума механически отделене хьалхарча курсе деша вахар со. Цу шера массехк бутт баьннача гІолла, сох тешам а бенна, г. Малгобека автотранспортни предприяте кулгалхоша лелае «ЛАЗ-695» яха йоккха автобус елар сога.

АттагІчарех дацар декхар — заочно дешар, рейсашка ахар.

Ше беча балхал совнагІа Саварбика дакъа лоац общественни балхаца а, биззаи нийсеи кхоачашбу из — балха тІарча вокх новкъосташта шийгара дика гІулакхаш бІаргадайта деза коммуниста, цо дІахьокха деза бокъонца коммунисташка фу дулургда, царгара хьаІомаде мегаргдола гІулакхаш малагІаш да.

Из оамал я Боков Саварбика. Лоаца аьлча, из ва агитатор а, штате воаца автоинспектор а, газеташи журналаши дІадоаржадер а, и. кх. дІ.

ЗІамигча волча хана дукха халонаш ла йийзай Саварбика, дукха аттачарех дацар 1956 шера 16 шу мара даланза хиннача кІаьнка гІулакхаш, цхьабакъда, халонаша эшаваьвац из.

Цхьан шера йолча автослесарий курсашка деша ваьгІав из. ЗІамига волча хана денз техника чІоагІа дукхайийзай цунна, цудухьа вахав автослесаралла деша а, цу цхьан ханна болх беча кагирхой сайрийнарча школе дешаш хиннав, цигара 8 класс а яьккха, йиьлагІча разряда слесаралла болх баьб.

Шийна карагІдаьннач кхоачамбаь Іе сатийнадац Саварбика, шоферий - профессионалий курсашка деша вахав, цига хьахьехкад цо шофера гІулакх шийна тІехдика ховлга. Вешта, автослесара башха хала а хиннадац водитела - профессионала хьайленаш йоаза.

ХІанз 18 шу дизад автомобила ко Боков Саварбика бе доалла. ХьалхагІа колхозе автомашина тІа болх беш хилар, цул тІехьагІа грузотаксе тІа балха вахар.

1957 шера Советски Эскара гІулакх де вахар Саварбик.

Цигара цІаьвенначул тІехьагІа, 1957 шера Советски Эскаре транспортни предприяте ше хьалхагІа хиннача балха юхаваьхар из. Бе-беча машинаш тІа болх бе бийзар. Цига а толамаш доахар цо, тІехдика лелайора машин, машино лелаш йоаккха ха а бензин а кходе ховра, хІаьта цо болх беш мел яьккхача хана цІаккха а машинаца наькъа хатар хиннадац цун. Цудухьа кхычарна хьалхавоахар из, совгІаташца хестаьора. Цу ханна дагадехар цунна Коммунистически парте мугІарашта юкъе гІолга. ХІаьта 1967 шера цо лийрхІар кхоачаш а хилар — КПСС члений кандидаталла дІачуийцар из.

— «ЛАЗ-695» яха автобус цу ханале 650 эзар километр никъ баь яр, — йоах Боков Саварбика. — Цу тІа дІатІатоха деза, са «лазико» республика наькъашка гІолла кхаь нормал кІеззига лохагІа мара боаццаш никъ баь а ремонт е ца езаш а хилар.

Къахьегаме толамаш дахарах «За трудовую доблесть» яхеи Ленински юбилейни медалаш еннай Саварбика. Техникум яккхарах еннача значока лалла Саварбика наькха тІа леп автотранспорте авари йоацаш болх барах енна хьалхарча степена значок а.

Ираз ше кхоач сагага, керттердар мекъал ца яр да, цхьабакъда, вожаш хьайх хьагаргболаш къахьега Іа, тІаккха ховргда хьона хьай къахьегама а ишта хьа хьай а мах белга.

Раьза хинна дувц Саварбика шийна цхьана болх бена шоферах Мещеряков Леонид Григорьевичах.

Цар хьоашал техар Саварбик Советски Эскаре гІулакх даь а ваьнна цІевенача хана, лоаллаха бар уж бахаш а, чІоагІа доттагІал тоссаделар царна — атта доаца шофера гІулакх дукха дезаденнача шин сага — гІалгІачоа Боков Саварбикаи эрсечоа Мещеряков Леонидаи юкъе.

Кхаь шера вІаштта цхьан автобуса тІа цхьана болх баьб цар, цул тІехьагІа денз хувц-хувцалуш бу болх.

— Коммунист Л. Г. Мещеряков цІена саг а тешаме новкъост а ва, — йоах Саварбика шиі доттагІчох, — цунца болх беш салоІам хул.

Саварбик цу хана ше вагІачара цІаькха хьалъайнелар, тІаккха сахьата тІа а хьежа, ваха кийчвелар из сайрийна Нови городоке йодача поездаца. Цига ше дІавахале аьлар цо:

— Бехк ма баккхалахь, ши бутт хьалха дзен Мещеряковеі хьанийцача «Икарус-255» яхача тхоай кердача машина мотор бІоахбе ваха веза са тховсара, хІанзле а 70.000 километр никъ баьб оаха цу венгерски автобусаца.

Цул тІехьагІа из дІааравальлар тхо къамаьл деш даьгІача цІагІара, шийна тІехьа шорттига нийдІа а къайла. ДІавахар юха а шиі хІара денарча наха эшаш долча гІулакхех чувоалара.

Ишта я коммуниста Боков Саварбика оамал.

М. ГУНОЕВ.

МОСКОВСКИ ОБЛАСТЬ. Коломенски тепловозаш еча заводе хьаьый ТЭП-70 яха керда пассажирски тепловоз. Заводской тохкамаш даь даьннчул тІехьагІа мехка машнинаькъий магистралашка араяьннай из. 4000 говра низ бола дизель-генераторни установка чуоттаь керда тепловоз сахьата 160 километр сиха никъ булургболаш я.
СУРТА ТІА: заводе тепловозаш вІашагІъехкача цехе.
В. САМОЙЛОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

МАРКСИЗМИ ЦУН КРИТИКАШИ

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ ІОМАЕРАШТА НОВКЪОСТАЛА

МАРКСЕИ Энгельсеи Іилман коммунизма теори кийчъьяча хана денз марксизма идейни моастагІаша цхьаккха ди даккхац из сийлахь - боккха хьехам харцбе ца гІорташ. ТІаккха? Коммунистически буржуазни идеологешта юкъерча къовсама исторически итог шаьра хьагуш я вай ханарча бокъонца долаш дзараштa юкъера. ХІанз дунен тІара бІаьщ миллионаш бола нах Карл Маркса идеяш бакъъяь ца Іеш, уж чаккхьяха гІерташ а ба. Дерригача адамех кхоалагІа дакъа социализмагеи коммунизмагеи бодача наькъа тІа даьннад — ишта да марксизмана карагІдаьнна сийлахь - доккхий хІамаш.

Марксизмо коталонца боахагІа эггара айхагІча тайпара В. И. Ленина цІераца бувзабенна ба. Ленина массе оагІорахьара хьабийллаб марксизма лоархІам эггара нийсагІа йола, адамлено Іоаьяча ерригача знанешкара хьалъотташ йола, шиі выводаш объективни бакъдараш дегІаахарца ювзаши уж цІена хилар общественно-исторически практике тохкаши йола революционни теори из хиларах тарра. Ленина балхашка, цун практически гІулакхашца дегІа а доаладаьд, хаьда хьа а оттадаьд марксизма деррига кертера доакъош: философи, политически экономи, Іилман коммунизм.

«Кабинетни Іилмахо» хиннавац Ленин, цо марксистски теори детІакххийлай пролетариато классови къовсамаш лоаттадеча юкъагІа, цунах революционни гІулакхаш чакхдахара бола хьехам а лоархІаш, цун цІенал дуккхача юхамаччахьа доахарех, харцдарех, тІакІалтІадоахарех лора а еш.

Дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама баьччеи теоретики волаш ше гІулакхаш мел леладаьча хана Ленина лерргІеи машар боацаши къовсам лоаттабаьб ревизионизма дерригача тайпашта духьала.

65 шу хьалхагІа кепатеха араьаьннача «Марксизми ревизионизми» яхача шиі гІорбаьннача балха тІа В. И. Ленина къахетам боацаш хьаьккхай сийлахь-боккха революционни хьехам «Іохьекхабергашта» тІера батахйоаллаьрг. «Довзаш долча дешаша йоах, — дІайолаю Ленина шиі статья башха - дикача публицистика меттала, — нагахьа санна геометрически аксиомаша наьха хьашташ хьедоре, харцъе мегар уж». Из положени Ленина хьахьокх масалана меттел къаьнарча дунен викала кердача естественно - Іилман теорешца лоаттабу «эггара хьаьрагІа бола къовсам» а бувцаш. «Тамаш яц, — язду цо дІахо, — духьъал хІанзарча общества хьалхалатта класе кхетаяран вІаштІехьъяккхаран гІулакх деш болча Маркса хьехамо цу класса декхараш белгалдеши хІанзара строй — экономически дегІаахар бахьан долаш — кердача порядкаща хувцанза яргІоацилга хьахьокхащи хилар, тамаш яц, из хьехам вахара наькъагІа ше боаккха хІара гІа тІемаца баккха безаш хинна хилар».

Ревизионисташа хадданза марксизмана духьала шоаш леладу гІулакхаш, Ленина хьахьокхачох, е из «творчески» дегІаккхуад шоаш яхаш леладу, е догматизма позицешкара леладу.

Ревизионизма классови бух хьагуча а боаккхаш, В. И. Ленина белгалдаьккхад, ревизионистски шеконаш хьахулийташ дола белггалара социальни бахьанаш долаш хилар. МоллагІча капиталистически мехка пролетариата лалла массаза а латт касийча буржуазе, кагийчадаьй шерра тоабаш. Уж я-кх болхлой партей мугІараштa юкъе кагийбуржуазии мировоззрене бациллаш кхухьараш а. Циггара хьайоагІаш я ревизионизма политика а: «Дага-дага дехача хана шоай оамалаш къестае, таханарча ден событешца, лоадамбоацача политически хувцамашца тарле, пролетариата овлангара хьашташи ерригача капиталистически строя, ерригача капиталистически эволюце керттера оагІоши йицъе, бокъонца йолаш йолча е хургья аьнна хеташ йолча минутерча гІойлений духьа уж овлангара хьашташ дІадоаде».

Ленина цІераш йоахараш ревизионизма ши форма я: буржуазена хьесталуш лела аьттехьара ревизионизми «хабарга диллача бирса, ювсаенна, сонта, гІулакхага диллача... яьсса кагий-буржуазии революционаризм» мара кхы хІама йоаца аьрдехьара ревизионизми.

Гаьна тІехьа тІайоагІаргйола ханаш бІарга а гуш, В. И. Ленина хьалххагІе а яьхад, ревизионизмана духьалара марксистий къовсам шер ца бала йиш яц. «Алхха идейно хІанз вай каст-каста ловш дола хІамаш: К. Маркса яьча теоретически поправкашцара къовсамаш, — яздаьд цо «Марксизми ревизионизми» яхача статья тІа, — тактически гІулакх ревизионисташца барт вІашагІа ца кхетари цунга гІолла эгІари санна дола болхлой болама алхха къаьст - къаьстача частни дешай хьакъехьа хІанз практике хьагучалелха хІамаш, — уж хІанзчул тІехьагІа болхлой классо боарам боацаш боккхагІча боараме ланза даргдац къовсам тІа дола деррига дешаш пролетарски революце ирдаьча, барт вІашагІа ца кхеташ дола деррига дешаш адамий оамал къоастаяра эггара айхагІа лоархІам болаш йолча пункташка чугулдаьча хана...» Из ха йоаккхаш доахк вай хІанз.

ХІанзарча этапе политически идеологически къовсам ирбалар юкъарчал доацаш дувзаденна да, цкъа-дале социализма толамаш алсамдувларца, дунен революционни процесса доазонаш шердаларца, вокх оагІорахьара, прогрессивни низаш тІатоттадаларагІа империалистически буржуазе позицеш мелъяларца.

Теркал ца дича йиш яц, пролетариатах доаца дукха адамаш антиимпериалистически къовсама юкъеоззарца а хІаьта ишта коммунистически партей дукхал алсамъяларца дувзаденна а антиимпериалистически фронта керда хьатІакхийттараш политически чІоагІа ца хилари идеологически кхаьча баланза хилари дуккхазза а гучадувлаш дола гІулакх а. Цу гІулакхех мамогга дукхагІа пайда эца гІерт империалисташ. хІаьта цу цхьан ханна чІоагІъю цар антимарксистски, ревизионистски течененашцара шоай контакташ. Циггача цар эггара хьалха хьалловаш левацки ревизионизм эггара юстарагІеи эггара ирагІеи хьахьокхилга лаьрхІа, барт эгІабеш йола пекински кулгалхой великодержавни политика. Дукхкхача факташа тешал ду, пекински ревизионистий идеологи — маоизм — марксизмах цІенъенна дІахаьда хилара. Цунах тІа-тІа дукхагІа агрессивни, антисоциалистически, националистически, кагийбуржуазни идеологи хулаш йоагІа. Из цІаькха а хьахьеккхар 1973 шера 24—28 августе хиннача КПК Х-ча съездо.

Съезда материалашеи цо болх беча хана цига хиннача хьалхи геттара чІоагІа тешал ду. пекински кулгалхой «ультра - революционни» идеологически маскировка тІера геттара дІа а кхесса, деррига наькъашка марксизмаца-ленинизмаца, социалистически дунен политикацеи хьаштацеи моастагІал дола низ а хинна дІаэтта хилара.

Цхьа ха яр, нагахьа санна халкъий машаран кхерамзленнен бизса низ тІакхоллалой Китай массаза а СССР-цен машар безача кхыча низашцеи цхьан лагере хургья яхащ пекински лидераша хьакхайкадеш. Гаргарча Малхбоаленерча кризисага хьежача гуш да, цу позицех хІанз уж цІенбенна дІахьада хилар.

КПК Х съезда документаш тІа кІезига дац машарах, къамий-кортамукъален болама гІулакхна мутІахьа хиларах, ишта кхыдарех дола доккхий дешаш. Цьабакъда машар, къамий кортамукъале, социализм бахьан долаш къовсам лоаттабеш дола низаш, ленински хьехам кхоачаш а беш, «политически партей мах цар дешашка хьежжа а ца беш, цар гІулакхашка хьежжа бе» Іомаденна дукха ха я. Советски Союзи цунца цхьана латта вежарашха дола мехкаши шоай «эггара воккхагІвола моастагІа» ва аьнна хьа а кхайкадаь, дунен политика оалангарча дешашта гуччахьа империалистически реакцегахьа а баьнна дІаэттаб пекински лидераш.

КПК съездо ишттал шаьра хьахьеккхар къамий-кортамукъален боламцара шиі моастагІал а. из болам цун тешамеча цхьоагІонхошта — СССР-а, ерригача социалистически содружествана духьал а оттабаь.

Съезд хинна дукха ха ялалехьа дунен арене къаьстта а Гаргарча Малхбоалерча тІемацеи Чиле хиннача контрреволюционни переворотацеи дувзаденна Пекино леладаьча эсалча гІулакхаша цІаькха а хьахьеккхар халкъий антиимпериалистически, кортамукъален къовсама хьакъехьа цо делабеча наькъа бокъонца дола маІан. Китайски кулгалхой цу наькъа хьакъехьа ше дувцаш, КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева машар безача низий Деррига дунен конгрессе къамаьл деча хана хьаьхайкадир: «ХабарагІа чІоагІо ю цар, агрессоро дІалийца лаьтташ юхадахари Гаргарча Малхбоалене нийсхонагІа машар оттабари духьа Іарбаша лоаттабу нийсхон къовсам хьаллоац шоаш яхаш, хІаьта цу цхьан ханна шоашта могар ду агрессе жертвашта цар эггара тешамегІа болча доттагІаша — Советски Союзои социалистически содружества кхыча мехкашеи ду реальни новкъостал юхамаччахьа даккхар духьа. Шоаш революционераш да йоах цар, хІаьта цу цхьан ханна дегтІара лувц цар революце эзараш турпалий, болхлой класса, къахьегача халкъа къонгийн мехкарийн цІево цІийдаь чилийски реакцинерий фашистски хунта викала кулг».

Хьажал Китай мича чуйигай цун лидерий ревизионистски политико.

Цу тайппара, вай деношкарча практико, дунен тІа латтача идеологически къовсамо бакъдаьд ленински балха гениальни положенеш нийса хилар. ХІанзарча ревизионизма теоретически выводаш цІаккха а корта болаш хилац, Іилмая анализо, хано, практико бу тохкам лоалуш яц. хІаьта хавдда политически рекомендацеш уж яле а е кхыяле а йолча партей кулгалхошта мичча хана кийхокха ревизионистий вІаштІехьдаьлча, геттара чІоагІа аьттув бохарга, эшарга кхоачабу даим. Цу хьалашка даьгІ ца луш капитализманен социализманеи юкъе латтача классови къовсамо барта ца доллхаш ревизионизмана духьаллаттара ленински опытах лерхІар дуненна революционни эргало едга, социализми коммунизми хьалъелга долаш долча дерригача низий эггара чІоагІагІа дола герз ду.

Иван ПОДКОПАЕВ,
АПН комментатор.

Ханнахьа кийчъе техника

МЕХАНИЗАТОРАШ БОЛЧА

Дика толамаш доахаш чакхъяьккхар Надтеречни районан «Озерный» яхача совхоза механически мастерской болхлоша пятилетка кхоалагIча, хоадамбеча шера йиълагIа квартал. Пятилетка къобастамбеча шера чотах пхиъ трактора ремонт яьй.

— ДIадахача шера йиълагIча квартале 17 трактора ремонт е езаш дар тхо, из деккхар кхоачашдар оаха — йоах совхоза керттерча инженера Хамидов Вахас, — Сунженски района механизатораша ерригача республика юрта бочхама къахьегамхошка дахь кхайкарал хьаллоацаш тха ремонтникаша йоккха уйла тIайохийт техникана лоацача ханен дикен ремонт яра. Укх шера хьалхарча квартале 15 трактора ремонт е езаш да тхо.

Январа хьалхарча деношка баьча балха итогаша хьахьокх боахама ремонтникаш лакха темп йома ремонтникаш дIаболабенцалга. Ремонтникашта юкъе шерра социалистически яхь яьржай. Мастерской хьалхеха йоах трактораштен юрта боахама инвентаран ремонт яра графикаш.

— Тхоай деррига низаш оарцагIдаьха техникана ремонт еш да тхо, — йоах ремонтникаша. — Бакъда, цхьайола халонаш нийслу эшаш йола оатхалаш ца хиларах. Из Iатк тха къахьегама овсарленна.

Мастерской 15 декабре ремонта йоалаяь Каламов ТIапий трактор латт.

Шоай низашца дукха оатхалаш хьаераш, юхаметтаоттаераш дукха ба боахаме. Царех ва совхоза аьшка-пхьар коммунист Дубаев Сулим. Совхоз вIашагIъеллачахь цига болх беш ва Дубаев. Цун професси хала я, хIаьта а Сулим халонех бIу къожаберех вац. Сихен дикен кхоачашду цо шийна тIадилла гIулакх. Йоккха опыт йолча цо даим новкъостал ду механизатораашта. Де дезар хьалха доаккх, хьехам лу. Цудухьа дукха веза из болхлошта. Дуккхача шерашка ишта болх беш хьавоагIача цунна Юбилейни медаль, коммунистически къахьегама ударник яха цIи еннай.

— Тхо гIаддугаш дар дIадаха шу, — йоах С. Дубаева, — КПСС XXIV съезде тIайийна машара Программа кхоачашъяра дика аьттув баьлар. Дунен халкъашта юкъера кхоххам дикка кIаьдбеннаб. КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева США, ФРГ, Франце, Инде яь визиташ машара, ираза визиташ яр.

Дика гIулакхаш карагIдувл техникана ремонт еча токара Атабаев Ювсапа. Цо кийчъеш йола оатхал тIахьожам лоаттабе безаш яц. Дикен сихен бу цо болх.

Иштта белгалваьннав слесарь-моторист Халжиев Асламбек а.

Тракторашта ремонт еш юрта боахама инвентарь йицъяйийтац механизатораша. БIаьстан кхашкарча балхашта кийчъеш я оахам ду, ялат-дIадув инвентар. Совхоза кхаь отделене болх беш я ремонтни звеньяш. Шерра яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг лелаю Сардалов Хьасана кулгалдеча звенос. Ремонт еча лакхара хьоккамаш лоах слесара-наладчика Садыков Новрде, тракториста Мачигов Сайд-Ахьмада. Юрта боахаме цо болх бу 36 шу да. БIаьстан кхашкара балхаш сихделча трактора тIа хов из, ялат чуэц, дIадув. Цо дакъа ця лоацаш цхьаккха моттиг яц совхозе. ХIаьта Iай ремонтникашта новкъостал ду.

М. АСЫНГИРИЕВ.

КХОАНЕ ЦА ЕХКАШ

Сунженцаша дахь кхайкарал хьал а лаьца, кхоане ца ехкаш тракторашти юртбоахама кхыйола инвентарь тоае дIаболабелар Шалински района «Автуринский» совхоза механически мастерской болхлой.

— ДIадахача шера IV кварталах 16 трактор тоае езаш дар тхо. — яхаш дувц мастерске заведующе Тарамов Султана. — Из план оаха толамца кхоачашйир. Тоаяьйина еррига тракторааш даьтта а хьекха дIаоттаяь латт. ХIаьта хIанз укх кердача шера 1 квартале тоае езар 20 трактор я. ХIанзле а механически мастерскойра тоаяь араяьннай 2 трактор. Укх деношка тоа а яь араяргйолаш я кхы а 3 трактор.

— Бакъда, — йоах нов. Тарамова дIахо. — техника тоаяра болх кхы а дикагIа леларгбар тха, нагахьа санна дIаеннача заявкаех йоагIа оатхалаш «Сельхозтехника» республикански объединене ханнахьа хьалое. Массехк трактор латт блока головкаш, хин насосаш, радиатораш, кхыйола оатхалаш йоацаш.

Мастерске заведующе Тарамов Султана цIераш яьхар шоай дикагIболча болхлой. Царех ба моторист Эмиев Дадаш, аьшка-пхьар коммунист Элиханов Шайх-Махьмад, электросварщик Алиев Ширвани, слесарь Астемиров Илез, кхыбараш.

Ремонтникаш хинна Iац техника тоаеча дакъа лоацаш. Укхаза иштта къахьегаш механизатораш а ба.

— Тха звенос лелаю шиъ трактор йоалаяьяр оаха мастерске тоае, — дувц совхоза № 4 йолча юртбоахама участка хьажкIаш кхеча звено звеньевойс Тасуханов Iийсас. Царех цаI тоаяь араяьнна тоъал ха я. вож тахан йистейоал. Ханнахьа тракторааш а тIехьатосса инвентарь а тоаяь яккхаро йиш хуллийтаргья кхашкара бIаьстан балхаш гоа ца деш дIадолалe. Из чIоагIа лоархIаме ла. Хьахиннача кердача шера кхы а доккхагIа толамаш дахара партии советски халкъи тIахьехаш КПСС Центральни Комитето даьча Кхайкарала гIулакхаца жоп а луш, тха звеноцарча механизатораша лаьрхIад 45 центнерал кIезигагIа йоацаш фуалъяьха хьажкIаш чуэца. Сона доккха баркал ала лов тха совхоза механически мастерске болхлошта, къаьстта а къонача токарашта комсомольцашта Бачигаев Хасмахьмадаи Дудаев Сайд-Саламаи, шоашка дIаенна моллагIа оатхал ала хIама доацаш дикен ханнахьси хьаеш тхона новкъостал цар дарах.

Шоай тракторааш иштта ханнахьа тоаяь баьлар совхоза механизатораш Шахгиреев Ахьмад, Джебиров Iийса, кхыбараш.

Цхьаккха минут эехьа ца йоеш сухалбаь техника тоаеш боахк «Автуринский» совхоза механизатораши механически мастерской болхлойи. ХIара денна дукхагIа хул тоаяь яьна трактораш, комбайнаш, нохараш, макхаш, сеялкаш... 23 февраль хьатIаккхачалехь еррига техника бIаьстан балхашта кийча хилийта дош деннад цар.

Р. МАЛЬСАГОВ.

ДИКАЧА НАХАХ

ДЕГО КЪОАБАЛДАЬР

Кхайсса елхача лай чоалпаша кIайяьяр еррига аре. Шийлача михо кулгаш морцар. ХIаьта сайрантахьа лестача кхы а шийлагIа яр. Ферме сайрийна доахан детта ха хьатIаккхоачаш латтар. Бакъда, уж детта помещенешка чулахкале дезараш дукха дар дояркай.

— Кадырова Яха еза хьона, — аьнна хьалха ваьнна из йолча коровнике вигар со скотника.

Шода юкъе боккха паркх бегIа коровника чу йодаш латтар Яха.

— ДогIа детте а лоа делхе а бе безаш ба ер тха болх, — йоахар басилгаш цIийенна йоаллача доярка.

Из санна къона а, хIаьта дуккхача хана хьайбай боахаме болх баь йоккха опыт йола доярка а дукха ба ферме. ХIаьта цох къаьстта дийцар сона Грозненски района «Ермоловский» совхоза коа тIарча оалхазарийи хьайбайи цеха начальника Палаев Омара.

— ХIара шера совхоза дояркашта юкъе хьайбай продукташ дуккагIа яхара тIехьа лелаеча социалистически яхье хьалха латташ хьайоагIа Кадырова Яха.

Доахан деттара говзал дика караераяь, цIи хеза доярка хинна дазттай Кадырова Яха. Дуккхача шерашка ший балха «къайленашта» дуктIаювлаш хьайоагIача доярка къона бараштa хьеха хIама да. Цунна дагадоагIа юкхьанца ше ферме ена ха. Дукха дар хаттараш. Дукха нийслора халонаш.

— Ферме болх беш нана хилар дарий а хац, сайна хьайбаш дукха дезилга дарий а хац, — йоах доярка — ферме болх бар чIоагIа ловш яр со.

Иштта а вешта а из болх дего къоабалбаь хиннача йиIига шийна дагалаьттар юха ца йоалаш кхоачашдаьд. Дийтта шу да цо из болх бу.

Кхелета йиIиг ферме дIаэцилга шийна тIалоацаш вацар совхоза кулгалхойх цхьаккха а. Юххера а из кIордаяьча ферма заведующе шийна дIатIайийцар из бехктокхам. Доахан детта низ бацар кулгий. ЗIамига Iаьсий делар цунга. Юхе новкъостал де опыт йола Iаьсий лелалераш а бар, хIаьта нанас а мукъа йолча хана гIо дора йоIа.

ДIадахар шераш. Дийнахьен буси къоначa хьайбашта дулх дукхагIа тIаккхетийтара яьржача яхье дакъа лоацаш доккхий хьокхамаш доахаш ферме, тIаккха районе, республике дIаяйзар къона Iаьсий леладер Кадырова Яха.

Хьайбай продуктивность лакхъяра тIехьа 1965 шера яьржача социалистически яхье доккхий толамаш карагIдаларах «Знак Почета» яха орден луш Даьхено лакха мах бир цун къахьегама.

Цул тIехьагIа Яхийна лайра дояpка хила.

— Бакъда, во оамалаш йоахкаш, массехк дояркай кара хилла, шурийна эсала доахан делар сога, — йоах Кадыровас. — Етт толхабе дукха хIама дезац. Бакъда. даьнна гIалат нийсде ши-кхо бутт эш. Цул совгIа боккхача лоархIаме да доахан хьалха-тIехьа доацаш шоай ханнахьа кхоабилга. Цул кIезигагIа лоархIам болаш дац цхьа ха йилла доахан деттилга а.

Хьайбай продуктивность лакхъяра кхоачашъе еза зооветеринарии бокъонаш лелаяза яргйоацилга дика кхетаду Кадыровас. Цудухьа хIара шера ше гIулакх деча хьайбай продуктивность лакхъеш хьа а йоагIа. 1972 шу чакхдоалаш хIара кхоабача Iаттагара 3500 килограмм шура яьккхар доярка.

1973 шера хьайбай продукташ йоахилгеи кийчъелгеи алсамдаккхара тIехьа яьржача Ерригсоюзни социалистически яхье хьалхарча ах шера доккхий толамаш дахарах Октябрьски революце орден, ВДНХ дото медаль еннай Кадырова Яхийна.

— Цу доккхийча совгIаташа дог айду, кхы а дикагIа къахьега декхарийла ю со, — йоах доярка.

Производстве массадолча хIамах дог лазаш, шийгара новкъостал эшача даим кийча йолаш, шийцара наьха безам совбоаккхаш хьайоагIа коммунист Кадырова Яха.

ДIадаха шу дика чакхдаьккхар Кадыровас, хIара кхоабача Iаттагара 3960 килограмм шура а йоаккхаш. Из цо тIайийцача социалистически декхарел дуккха дукхагIа я.

Группацара деррига доахан дахка деце а дика дIадоладаьд доярна керда шу. Укх шера хIара кхоабача Iаттагара 4000 килограмм шура яккха декхар тIайийцад цо.

— Шаккха ца хиннача тайпара шортта бе-бе доакъар да тхога,— йоах доярка. — Дика тоаденна долаш, шура кIезиг ца яйташ Iангардаха лерхI оаха доахан.

Шу дIадоладеннача хьалхарча деношка ца деш дисар тIехьагIа кхоачашде хала хургхилар дика кхетаду ферма хьайбаш леладера.

Т. АРЧАКОВ.

1974 шера июле—августе Ачик-Таш яхача бIаьхача бер чу, Ленина пика юххе, форда хи тIара 3800 метр лакхача, шерра яьржа улл «Памир-74» яха дунен халкъашта юкъера альпинистски лагерь.

Цигара Памира лакхагIдолча бовхьаш тIа — Ленина пик, (7134 м.), Раздельный пик (6148 м.), Безымянный пик (6852 м.). — буврга тайп-тайпарча мехкашкара спортсменаш.

Ленина пик, лакхалга диллача Памира шоллагIбола бухь, йIаьххача хана цун эггара лакхагIйола моттиг лоархIаш хиннай.

Массаза а дунен халкъашта юкъера экспедицеш гуллу моттиг я из район.

СУРТА ТIА: Алайски атагIара дIахьежача бIаргагу Ленина пик.

О. КУЗЬМИНА сурт.

ТАСС фотохроника.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

«ЮКЪЕРЧА ШВЕДА» ЧОТАХ

8 январе дена Швеце боарам оттабаьб дIахецача бензинан мехкдаьтта кхыча продукташтeн. Масала, ший доалахьа легковой автомашин йолаш волча хIара сага дIахорча ворхI кIиргаIа 80 литр мара бензин лургдац. Цул совгIа, 25 процент кIезигагIа пайда эцаргба электроэнергех, массехк градус лохлургья нах чуIеча цIеношкара температура, кIиранна кхаь дийнахь а дIайха хий хургдац шведашта.

Из долла хIама мишта Iаткъаргда «юкъерча шведа» вахарa? Цу кердача халонашца тарвала цунна хала хургда аьнна хетадала мег. ХIанзалца геттара гIордаькха кхайкадеш ма дарий Швецера вахара боарам «дунен тIа эггара лакхагIчарех цаI ба» яхаш, цу даькъе автомашиний дукхалга диллача а, бензинах пайда эцарга диллача а, хIара сага сих лоархIаш электроэнергех пайда эцарга диллача а. ХIаьта хIанз карикатуристаша сурташ дехк бензин доацаш латтача автомобилийи шоай шелъеннача квартире кийнаш а токкаш, Iай ювхаю полтош а ювхаш багIача шведийи.

Стокгольмо, ховш маларра, хьаллоац дIалийцача Iарбий лаьтташкара израильски бIу арабоаккхилга дувцаш мел йола ООН революцеш. ТIаккха Швеци мишта йисай Израиль хьаллоацача пачхьалкхенашка дохка мехкдаьтта кIезигде аьнна Iарбий мехкаша баьча соцамах тийша?

ГIулакх миштад аьлча, Iарбий Малябоалева мехкдаьтта дIаувзаш хиннача дунен халкъашта юкъерча мехкдаьтта компанеша шоашта чIоагIа пайда боалача маьхех кхыча мехкашка юха дIадийхкад из. Цу мехкех цаI Швеци яр. США-и Голландеи штаб-квартираш а йолаш йолча цу компанешта доагIача даькъа кхоач Швеце реализаци еча мехкдаьтта продуктех аханел совгIа яраш. Масала, американски концернай доалахьа и Стенунгсюндера мехкдаьтта чакхдоаха йоккха комбинат а. Цу тайппара, шведски экономика лоархIамегIарча доакъошка дукха хIама ца эшаш керттера доал кхыча мехкий капиталага долаш нийсденнад гIулакх.

Малхбузехьарча мехкдаьтта монополей предприятеша духьале йоацаш Швеце мехкдаьтта чакхдоаха заводаш, бензозаправочни станцеш, мотелаш, кхыраш хьалъяраl совгIа, налогаш а текхаш. Бакъда, 1970 шера комиссии вIашагIъеллаяр рикедаго Швеце болх беш йолча къамашта юкъерча компанешкара налогаш гульярах дола дош Iомадара. Цхьабакъда, из дош таханалица Iомадаь доалаш дац. ХIаьта цу юкъа алхха цхьан 1972 шера английски «Бритиш петролеумо» Швеце яь оборот 1,5 миллиард крон хилар, англо - голландски «Шелло» яьр—1,5 миллиард, американски «Эссос» яьр — 1,2 миллиард, «Тексакос» яьр — 683 миллион крон. иштта кхы дIахо а. Цхьабакъда царех цхьанне а шведски казне дIачу цхьаккха а крон еннаяц.

Швеце прогрессивни общественносто цкъа санна дукхаза а дIаяьхад мехкара кхыча мехкий мехкдаьтта компанеш юхаозаза ярг ца хилар, дIадийхад моттигерча цар филиалашта национализаци елгв. Цхьабакъда уж тIахьехамаш жоп ца луш дисад. ХIанз декхар такха дeза ха хьатIаэттачул тIехьагIа, цун керттера дакъа, бакъдар аьлча, «юкъерча шведа» кач гIоргда.

Океанал дехьарча фирмашна шведски индустре корта болаш леладеча хьоашала маьхах кастта шийна хетар аргда хIара шведо. Шведски эксперташа - медикаша хьакхайкадечох, «чуIеча цIеношкара температура лохъяларо новкъостал ма дой уйлаш дикагIа яра».

О. ПУНАНЕ.
(АПН).

ИНДЕРА ХОАМАШ

ЭРСИЙ ТОХКАМИЙ ИНСТИТУТ

Мадхья Прадеш яхача штата столице — город Бхопале — штата керттерча министра П. Ч. Сетхе эггара хьалхара кхера Iобиллар кхо шу хьалхагIа вIашагIъеллача доктора А. В. Балиге цIерагIча эрсий тохкамий Института кердача здане ларде.

Цу тайпара учреждениеш хьаяр—эрсий халкъаца, цун меттаци культураци Инде тIа-тIа дукхагIа безам болаш, масс оагIорахьара индийско-советски бувзамаш дегIаухаш хилара дола тешал.

■

ЯРМАРКА Я КИЙЧЪЕШ

ООН-ага гIолла 1972 шера столице йиллача «Азия-72» яхача дунен халкъашта юкъерча торгови ярмарка толам балара хьашада везаш болча даьшта хьалхаяьккхар 1974 шу чакхдоалаш дунен халкъашта юкъера керда ярмарка йиллара цун территорехи павильонехи пайда эцара идея. ХIанз из юлларгья Инде выставкай Директоратои торгови ярмаркийи выставкайи дешашка хьежача Индийски советои. Цунна юкъе шоай дакъа лаца безам хилар хIанзле а хьакхайкадаьд шовзткъе итт гарггача мехко, цу даькъе Советски Союзо, Чехословаке, Венгре, Болгаре, ГДР-о, Итале, Алжиро.

Хургйолча ярмаркана дикагIйола эмблема дагалацара кхайкаяь хинна ерригиндийски конкурс чакхъяьннай. Ши эзари ах эзари сурта юкъера хьахержай ахмадабадски художника Беной Саркара эмблема. Цо пайда ийцаб Гупта династи йолча хана индийски дошо ахчан тIа лаьттача символически кхосабарга маIанах.

■

74 ШЕРАРА КИНОФЕСТИВАЛАШ

1974 шера Инде хургйолча дунен халкъашта юкъерча кхаь фестивала чIоагIа кийчлуш я мехка общественность. 1972 шера американски кинопрокатчикаш дIабаьхачул тIехьагIа Инде торо хилар Европа. Азе, Африка, Латински Америка студешка даьха доазол дехьара дикагIдола киноленташ ийде. «ХIанз, американски поставщикашцарча соглашене ха кхоачаеннача хана, — язду «Таймс оф Индиа» яхача газето, — правительства, цунах пайда а ийца, хургйола фестивалаш дIайолаеннача хана дунен керттерча кинорежиссерашцеи продюсерашцеи контакташ оттае еза».

■

МОРХАШТА ЮКЪЕРА СТУДИ

Индерча вовзаш волча киноша доахача Дев Ананда дукха ха йоацаш къаьстта лаьцача самолетаца Делера Поккру (Непал) кхаччалца никъ баьб. Лоа тIаулдача Аннапурнера — Гималайн лакхагIа долча бовхьех цхьаннегара гаьна йоацаш уллача лоамашта юкъерча цхьан кIаьда тIа Iоессар на.

Йиза метраж йола художественни фильм даккхара болх беш ва Дев Ананд. Цу фильма цхьайола сценаш Непала пачхаьхьа ахканара резиденци йолча, лоамашта юкъерча Iаламо хозъяьча Iама йистошка морхашта юкъе уллача Джунбаси яхача атагIа йоахаш я. Дуляьашка укхаза баха хайшаб Гималаяшка баьхе Тибетера баьхка нах — шерпаш. Кино даккхара балхаш дерга Джомолунгма караерзаьярех цаI — Норге Тенсинг ваьча Кхумджунг яхача юрта а. Дев Анандал совгIа кердача фильмана юкъе дакъа лоац бовзаш болча индийски киноактрисаша Зинат Аманеи Кабир Бедеи.

■

КАРНИ МА — «ЦИЦХОЛГИЙ ГIАЛА»

100 эзар «еза» цицхолг чулкаш цхьа гIала я Раджастан яхача индийски штате. Гаьннара хьежача еза коанаIараш ягIача пено дуненах дIакъоастаяь крепость дагайохийтaш а гIалатагIа исторически памятник хеталургдолаш а я из.

«Пачхаьлкхено лораеш я» яха табличкаш тIалатташ яц гIала. ХIаьта а лораеш я. Лораеш я бIалгIаштен догамаш даьча бIоагIаштен юкъе гIолла шершаш лела цу чу Iераш а. Уж лораеш латт отставке ваьнна аьла Карни Сенгх, Биканера бахараджай династех юхейнса тIехье. Династи лораер, дувцаш-хозаш хьадоагIачох, цицхолгий даьла Карни Ма я. Цу тайппара, цицхолгаша экс-махарадж лораву, хIаьта цо цицхолгаш лораю.

Раджастане бахача наха санна йоккъали ялаташ ца хьувкъари Iаткъац Карни Ма гIала чурча цицхолгашта. ХIаьта, нагахьа санна болхаш-боагIаш чуэттарех моллагIча цхьанне «еза кхелар» ца ховш ког тIатека а юй, тIаккха цунгара гIод доаккх—эзача из ше миссел деза а долаш дотув.

Цига бахача наха башха лоархIаш яц гIала. Цар дукхагIа теркам тIабохийтараш укхазара 100 миль гаьна Джодхпуре уллача Iилма-тохкама центра гIулакхаш да. Цо кхоачашъю ахархой кхаштa зулам деш йола сахоатна хIамаш йоаяра программа. Таханара Инди белгалйоал махараджай тамашашца а ца йоалаш, аламий вахара дерригача доакъошка хулаш латтача прогрессаца.

Дели.

В. ТРУБНИКОВ,
АПН соб. корр.

ЭРСИЙ МОТТ—СОВЕТСКИ НАЬХА ЮКЪАРА МОТТ

ХЬЕХАРХОЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ СОВЕЩАНЕРА

Дерригача советски халкъий вахаре IалаьмаIе боккхача лоархIаме ба эрсий мотт. Из мотт лебаьб сийлахь-воккхача къахьегамхой баьччас В. И. Ленина, цу меттала яздаь да дерригача къахьегама дуненна иразагa бода никъ дIагойташ дола вай Коммунистически парте документаш. БIаь совгIа зIамигача а доккхача а къамех латтача дунен тIа эггара хьалхагIарча социалистически пачхьалкхен юкъара мотт, СССР халкъашта юкъера интернациональни доттагIал хьакхоллара а чIоагIдара а хьаст хинна дIаэттаб тахан эрсий мотт.

Цудухьа ба эрсий мотт вай мехкарча хIара халкъа ший наьна мотт санна дукхабезаш а хьамсара а. Цар дика кхетаду эрсий мотт кIоаргга Iомабарна мара тахапара дуне, цун вахар довза йиш йоацилга, хIанзара чоалхане экономика, Iилма, техника йовза а дегIайоалае а йиш ца хилар.

Республика школашка эрсий мотти литературен хьехилга дIахо тоадара, уж хьехача урокаш тIа дешархошта патриотически, интернациональни, атеистически кхетам лулга Iалашдара дешаш дийцар дукха ха йоацаш КПСС обкома политически дешара ЦIагIа хиннача эрсий мотти литературен хьехача хьехархой республикански совещане.

Цига вIашагIкхийтта бар дуккхача шерашка хьехархочун болх беш, эрсий мотти литературен хьехара говзал йизза караерзаяь бола педагогаш, из болх дукха ха йоацаш дIаболабаь къонабараш, дешара Министерства, хьехархой говзал лакхъяра института кулгалхой.

Лоацца къамаьл деш вIашагIкхетара керттера декхараш белгал а доахаш совещани хьайийллар Нохч-ГIалгIай АССР просвещене министра М. У. Умарова. Совещане доклад бир «Эрсий мотт хьехача урокаш тIа идейно-политически, нравственни, эстетически кхетам балара лостам чIоагIбарах» хьехархой говзал лакхъяра института эрсий меттеи литератураи кабинета заведующе А. М. Голера, «Эрсий литература хьехача урокаш тIа идейно-политически, нравственни, эстетически кхетам балара лостам чIоагIбарах» хьехархой говзал лакхъяра института методиста В. Т. Верапатвеляна.

Цар дийцар республике толашагIа болча хьехархой нохчийи гIалгIайи школе эрсий мотти литературен хьехара говзалах, из лоархIамера болх дика вIаштIехьбаьккхача педколлективех, цу балха юкъе хIанз а долаш долча цIенхаштарча кхоачамбоацарех.

Совещане белгалдаьккхача тайпара, дог гIоздоаккхаш да вай республике тIехдика, хьехара говзала еррига оагIонаш йизза караерзаяь бола эрсий меттеи литературан хьехархой хьалхийна хилар, цар мугIараш хIара шера шерлуш хилар.

ХIанз вай республика школашка эрсий мотти литературен хьехаш 1800 совгIа хьехархо ва. Царех 1500 гаргга вар лакхера педагогически дешар дийша ва. Из боккха низ ба кхувш йолча тIехьенна коммунистически кхетам балара.

Къамий школашка эрсий мотти литературен хьехача педагогашта юкъе дукха ба из болх бизза караберзабаь говзанчаш, дуккхача хана шоллагIча шера чубуса дешархой боацаш къахьега хьехархой. Из бахьан долаш да республике дешархой успеваемость лакхъялар. ДIадахача шера 98,2 процент яр из.

Республика школашка эрсий мотти литературен хьехача толашагIа болча хьехархошта юкъе ба Грознерча № 3 йолча школера В. И. Резепова, № 38 йолча школера Н. Т. Пивнева, № 39 йолча школера З. М. Бибулатова, Е. П. Шабельская; МагIалбикерча № 18 йолча школера С. Г. Зосим, Д. М. Мусостова, № 1 йолча школера В. Д. Тамаева; Назрановски районера ТIой-Юртарча юкъерча школера И. А. Кодзоев, № 1 йолча Наьсарерча школера Г. И. Макарова, Экажкъонгий - Юртарча юкъерча школера Д. Х. Костоева, М. А. Горбакова, Грозненски районера Старосунженски юкъерча школера С. Г. Болотина, Н. В. Музаева, Л. М. Румянцева; Наурски районера Калиновски юкъерча школера А. И. Сербина, Шалински районера Шаьларча № 7 йолча юкъерча школера Т. Н. Маслова, А. Д. Каимов, кхы дуккхабараш.

Цар массе а хана эрсий метта грамматика хьехача, литература довзийтача урокаш тIа дешархой коммунистически сакхетам чIоагIбу, эрсий мотт эстетически бIаьхий хиларах дIаккхетабу уж, дешархой эрсий мотт а литература а кIоаргга Iомадара тIаберзабу. Цу гIулакха цар пайда эц патриотически, интернациональни чулоацам болча, говза язъяьча художественни произведенеех, цIи хеза болча наха эрсий метта хьакъехьа яздаьчох. Дешархой дикагIа кхетаргболча тайпара дIайовзийт царна эрсий метта хозал, гучадоаккх из бIаьхий а хIара дийнахьа дегIабоагIаш а хилар.

— Цу хьакъехьа хьокхаме да,— белгалдаьккхар доклад яьча А. М. Голера, — ТIой-Юртарча юкъерча школа хьехархочо И. А. Кодзоева эрсий мотт хьехаш йолча уроках дешархошта нохчаштен гIалгIаштен эрсий мотт боккхача лоархIаме хилар дIадовзийта Черсий-Балкхарой поэта Зуманкуловай стиха тIара «Сона эрсий мотт сай къаман бар санна дукхабеза, из сона эш хIара минута, хIара сахьата, цо довзийтал сона чоалхане, хоза дуне, са дегачухь цхьатарра вIашагIкхийтаб сай наьна мотти эрсий мотти, сай наьна бар бицбелча со мотт ца ховш хургья, хIаьта эрсий бар дIабаьлча со къора хургья» яха дешаш довладар. Дешархой уйла тIаозаш, цар сакхетам лакхбеш дика чакхъяьлар из урок.

Эрсий мотт а литература а хьехача говзагIа болча хьехархоша дешархошка сочиненеш язъяйт «Саги Iалами», «Даьхенах, доттагIчох, сайх», «Тха колхозера къахьегам», «СССР халкъий доттагIал — Октябра сийлахь-доккха карагIдаьннар», «Вай Даьхенал хозагIа хIама дац» яхача а кхы дуккхача а темаех. Цар чIоагIбу къонабарий патриотически сакхетам.

Къонача хьехархой теркам тIаозаш шоай балха говзалах дийцар совещане дуккхача хана деиз эрсий мотти литературен хьехаш болча педагогаша. Эрсий меттеи литературен урокаш тIа дешархошта атеистически кхетам балара дийцар Шелковской районерча Дубовской юкъерча школа хьехархочо Н. Ф. Петроваси, Грознерча № 39 йолча школа хьехархочо Е. П. Шабельскаяси.

Эрсий мотти литературен хьехаш дешархошта интернациональни кхетам балара хетадаь дар Грозненски районерча Старосунженски юкъерча школа хьехархочо С. Г. Болотинаси, Грознерча № 56 йолча школа хьехархочо В. И. Селинеи даь къамаьлаш.

МагIалбикерча № 1 йолча школа хьехархочо В. Д. Тамаевас дийцар факультативни занятешка дешархошта интернациональни кхетам баларах. ХIаьта Наьсарерча № 1 йолча школа хьехархочо Г. И. Макаровас даь къамаьл дар дешархошта идейно - политически а нравственни а кхетам балара мукъача темаех сочиненеш язъяйтарах пайда эцара хетаяь.

Дешархошта эрсий мотт безабалийтарах нохчийн гIалгIайн школашкарча дешархой интернациональни кхетам лакхбара хетадаь дар Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета эрсий метта кафедра заведующе И. А. Ширшова даь къамаьл.

Совещане белгалдаьхар республика школашка дикачунца цхьана дукхха а цIенхаштара кхоачамбоацараш хилар. ХIанз а дукха хьехархой ба эрсий мотти литературен хьехара говзал лоха йолаш а уж хьехача хана идейно-политически кхетам балара йолча торонех пайда эцилга доагIача тайпара вIаштIехьа ца доалаш а.

Цул совгIа эрсий мотти литературен хьехара, дешархошта идейно-политически кхетам балара гIулакх эсала леладеш бIарчча педагогически коллективаш а я. Цу юкъе я Шалински районера Герменчукски, Наьсарен района Пхьилекъонгий-Юртара, СурхотIара, дукха кхыча районашкара школаш.

Дукха моттигаш я программа дIадеххача тайпара эрсий мотти литературен хьехилга вIаштIехьа ца доаккхаш, дешархоша шоаш Iомаеш йола художественни произведенеш ца ешаш, цар чулоацам ца ховш, йоагIача бесса цар анализ ца еш.

Цун керттера бахьанаш да хьехархоша шоай говзал хадданза лакх ца елга, художественни литература кердачунга ца хьежилга, педагогически балха кердачох пайда ца эцилга, школашка методически новкъостали тIахьожами эсала лоаттабелга.

Иштта совещане белгалдаьккхар дешара министерствас, хьехархой говзал лакхъяра институто юрташкарча школашта дукхагIа гIо ле дезилга а.

Совещане тIайийцар беррига республикера эрсий меттеи литературан хьехархой балхацара кхоачамбоацараш дIадахара а шоай болх дIахо тоабара а тIахьехаш йола рекомендацеш.

А. БАСИЕВ.

ХАНПАШЕХ ДОЛА ФИЛЬМ

Хlара сага хул дега дукхавезаш турпал. Хетаргахьа нохчехи гlалгlаехи цхьаккха саг хургвац Нурадилов Ханпаша ца вовзаши дукха ца везаши. Сталинград лораеш фашистски гlаьрахоех майра латаш ший вахар дlаденнача, ше цхьанне 920 фашист вийнача, 7 пулемет йохаяьча, 12 фриц плен воалаваьча майрача пулеметчика, комсомольца, вайнахьа халкъа сийлахьча вila, ткъестара ваьннача Советски Союза Турпала Нурадилов Ханпаший цlи цlаккха а йицлургъяц советски наха.

Хlанз Ленина орден лелаеш йола «Грузия-фильм» киностуди дlайолаеннай вай мехкахочун журналиста Матиев Вахас язъьча сценарех Нурадилов Ханпашех бос бола шера экран йола художественни фильм даккха.

Режиссера, Грузински ССР халкъа артиста Н. К. Санишвиле хьалхленца тlатеlla болх беш я кино доаккхаш йола группа. Павильонашкара киносурташ доахаш я из. Балха ди дlадоладалалехьа художнико Мирзашвили Реваза ший группаца эшаш йола декорацеш оттаю. Кийчча ба сердал луш бараш а. Кино оттадеча оператора Рачвелишвили Гиве. аьттув болашагlа йола моттиг а лехе кинокамера дlаоттаю. Тlаккха болалу актерашцара болх. Репетицена тlехьа репетици хул. Эггара тlехьа а «Моторl» аьле команда а еле кино даккха болалу. Цига а деррига сатийна дац. Сурта тlехьа сурт доаккх ялхазза, ворхlазза. Творчески къовсамаш хул.

«Нурадилов Ханпаша» яха фильм доаккхача дакъа лоацаш ба Х. Нурадилова цlерагlча Нохч-Гlалгlай драмтеатра актераш: Нохч-Гlалгlай АССР халкъа артистка Хакишева Хьава (Мусоста нана), Багалова Зулай (Пьтlамат — Мусоста сесаг), Омаев Дагун (Мусост — заготовитель), Довлетмирзаев Мутlалип (юртсовета председатель), Джамаев lамран (Мухтарпаша — Ханпаший воккхагlвола воша), Дениев lалви (участкера милиционер); Тбилисерча музыкальни комеде театра атрист Багалишвили (Бетирсолта — Ханпаший да), Грузински ССР халкъа артист Даушвили Константин (Увайс — Мусоста да), Цхинвальски госпединститута студентка Цховребова Манана (Малика — Ханпашийна дукlаеза йоl), Грузински ССР заслуженни артист А. Купришвили (Алхазур — Маликай да), Грузински ССР заслуженни артист, Цхинвальски драмтеатра артист Габараев Давид (Абу — заготконтора бухгалтер, Мусоста доттагlа), иштта кхыбараш а. Уж берригаш а цlена, дика шоай турпалий суртсибат гойташ ба.

Ишта атта гlулакх хиннадац кино доаккхилга. Цхьан минота йолча сюжета кино доаккхаш цаl-ах — шин дийнахьа болх бу кино доаккхача группа. Хlанззалца хьадаьккхар фильма пхелагlа дакъа мара дац. Дукха а низкъала а болх ба дlахо бе безар. Натурни съемка я дlайолалуш. Цунах цlаьккха дувцаргла вай.

— Ер са вурийттлагlа фильм да, — йоах режиссера. — Хьалха мел хиннарел дикагlа из хилийта лов сона, хlана аьлча сона чlоагlа везавеннав цун керттера турпал Нурадилов Ханпаша. Сона эггара везагlа а дукхавезаш а вола саг хинна дlаэттав из. Сона хетачох фильм дика а хургда укх шера сентябре цунга хьажа йиш а хургья.

Цхьабакъда кхоачамбоацаш цхьа гlулакх да тха: Нурадилов Ханпаший роль ловзае нохчашхеи гlалгlашхеи саг лаха хlанззалца вlаштlехьа ца далар, — йоах дlахо Н. К. Санишвиле. — Цудухьа оаха дех 17—20 шу даьннача кагийча нахага, царех Ханпаший роль ловзалургья аьнна хетар хlара дийнахьа 15 сахьат даьлча денз 18 сахьат даллалца йолча хана Нохч-Гlалгlай драмтеатре хьакхетар.

Дlадоладеннад Х. Нурадиловах фильм доаккхилга. Сийлахьча турпала доагlаш дола памятник хиларал совгlа, цо гlо дергда къонача тlехьенна патриотически кхетам балара. Вай республика къахьегамхой вахаре боккха лоархlам болаш культурин гlулакх да из.

В. БЕХАЕВ.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) Абу (Габараев Давид), Мусост (Омаев Дагун).

О. БАШНИНА сурт.

Вайнаьха багахбувцамцара

БІАЬХА МАЬЛ

Моцагlа цхьан къеча сага да веннав. Да велча бежан а ца дувш le йиш мичай са аьнна уйла а яь, моллаца дага а ваьнна, ший цаl мара боаца етт бийнаб цо. Бlарчча етт боккхача яьча кха а элла, мурдаш хьабийхаб. Къеча сага ши цlалг хьалдизза хьагулбеннача мурдаша, зикараш а даь, дика шоай дегlамаш мукъа а даьха, дlахайша етт чутехаб. Цул тlехьагlа ши кулг хьал а лаьца маьл кхайкабе волавеннав молла. Веннача даь воl лаьттав, баге а гlоттаяь, моллагахьа хьежаш, ший даьна маьл кхайкабарга хьежаш.

— Тховсара вай укхаза бичох баьнна маьл, — дlабекъа болабаьб молла маьл, — дуненчара lаьхартенчу бахача бlаь эзари, ткъо эзари, виъ эзари пайхамараштa беларий вай?..

— Белар, — жоп деннад гонахьа багlараша.

— Пайхамарий асхьабашта беларий вай?...

— Белар.

— Вай устазашта, овлиашта беларий вай?...

— Белар.

Висаьр а вувса а венна, сов чlоагlа эгlазваха къурган а деш, лаьттав воl, ший венна миска да моллас хьоаха ца вар новкъа долаш.

Цхьабакъда, дулхах виза молла хийцца маьл дlабекъаш хиннав.

— Цул совгlа, — аьннад цо,— малхбузехьеи малхбоалехьеи мел болча бусалба вежараштеи йижараштеи беларий вай?...

— Хlаьй, къонах, сабардел! — аьннад эккхийта геттара чlоагlа моллана эгlазвахача фусамдас, цун къамаьл соца а деш. — Аз, сай берий багара шура а яьккха, бийнача цаl мара боацача lаттах хьабаьнна маьл-м укх дунен тlа мел венначоа дlаккхайкабаь ма ваьннавий хьо, са даьна малагlа зурма лакха лаьрхlад lа?

ЦАГЕНА БЕТТАХ АЬННАР

Цкъа цхьан юрта юкъе гlолла дlаводаш Цагена бlаргабайнаб, керда сигала хьахиннача беттагахьа а бийрза, ура а гlайтта, дуlа деш латта пхьегlа тlа вlашагlкхийтта баьгlа нах.

— Ой! — аьннад цецваьннача Цагена. — Ма эсала гlулакх да оаш леладер: истарий дараш санна дола дегlамаш а ураоттадаь цу марс миссел мара боацача беттalга дуlа деш даккаций, тханцига-м ворда чарх миссел боккха боллашехь а саг дlа а хьажац цунгахьа.

ХЬАША ВОАГІА

Арахьа ловзаш доаккача берех цхьанне коа воаллача даьга аьннад: «Дади, хьаша воагlа вайцига».

— Сенца воагlа? — хьаьттад дас.

— Гlаш воагlа, — жоп деннад воlо.

— Из во болх бац, воссо а ца везаш атта хьаша ва, — раьза хиннав да.

Къамаьлах сакхийнача хьашас аьннад: «Гlаш хилара-м хlама а дац шоана, ламаз деш а ца хилар мара».

КЪАЬНАЧА МУТАІАЛАМА СОНА ДИЙЦАР

Ширача замах хиннад из. Цхьаккха молла товш хиннавац Охлой юрта бахача мурдашта. Цаl а хийцав, шоллагlвар а хийцав, кхоалагlвар а хийцав цар. Цхьанна а молла оалаш хиннадац, Охлой юртара мурдаш ялсамала гlоргба. «Шо а со а ялсамала гlоргдац вай», — оалаш хиннад царех хlаране.

Баха а баха виълагlа молла воалаваьв мурдаша. Шо а деш хиннадац ялсамаленга догдоахилга дола къамаьл. Геттара дlакорзагlбаьннача мурдаша лаьрххlа гаьнна вlа а баха, дика ва аьнна наха тешал а даь, пхелагlа молла воалаваьв.

Дика фусам а нийсъяь, доллача хlаманца lалаш а ваь lохоаваьв цар молла. Керда воалаваьча моллана гонахьа а бувлаш, чlоагlа кеп уттаеш хиннай мурдаша, цо шоаш ялсамала гlоргба алар дог доахаш. Цхьаккха а хlама кходеш хиннадац цар. Моллас оалаш хиннад, дика нах да шо аьле. Цхьабакъда, ялсамала гlоргда шо яха къамаьл вlалла а де тугаш хиннавац.

Ший мурдий дагардар дика ховш волча гуркхо молла вена ши—кхо кlира даьннача хана маьждиге шоаш lохейша багlаш; «Молла, lаьхартара хlамаш дувца тхона», аьннад.

Моллас дийцад тайп-тайпара lаьхартенчура хlамаш. Къемат ди а дийцад, маьхьшаре а йийцай, сурт-тlий а дийцад, жожагlате а йийцай. Цхьабакъда, ялсамален цlи йоаккхаш хиннаяц.

Юхебисараш а дlакорзагlбаьнна, моллана эгlазбаха, къурган деш хиннаб мурдаш. «Хlай, молла, ялсамале мича яхай, ялсамале, хьоае мегаргйолаш яц из?» — аьннад мурдашта юкъе вагlача цхьанне, кхы сатоха ца а мегаь.

— Во мурд мара эккхаргвац хьона молла деча къамаьла юкъе, — сихха жоп деннад моллас. — Со къамаьл даь валлалца сатоха магаций хьона?

— Мег, бакълув молла, воллача ваьгlача мегаций хьо, из бахьан долаш эггара чlоагlагlа дола гlод а тохаргда хьона, — аьннад моллас мурдашта ялсамале ювцаш хоза къамаьлаш дарга догдоахаш волча туркхо.

Гонахьа багlараш а дерг хьеккха ладувгlаш баьгlаб, шоаш ялсамала гlоргбола къамаьл дергдацар-хьогl молла, яхаш.

— Ялсамален гlулакх аз лаьрххlа дувцар духьа тlехьадаьккхадар, — дlаходихьар ший къамаьл моллас. Сабари сатеми хила беза шоана, молла къамаьл деча хана. Дика ладувгlалаш, ялсамала вай дахара гlулакх иштта хургда шоана:

«Кхоана къемат денчухь хlара молла ши-ший мурдий тоаба тlехьа а яьккха, ваха ялсамален наlарга дlаоттаргва. Хlаьта иштта шо тlехьа а долаш, со а цига ваха дlаоттаргва. Ялсамален наlараш лораеш латташ волча хаьхочунца шо-шоай гlулакхаш дувцаш, чубаха гlерташ хургба берригаш а. Аз а дlадувцаргда хаьхочунга вай дена гlулакх. Вай чlоагlа ялсамала даха безам болаш хилар а дlахойтаргда. Цох хlама хургдац. Тlаккха аз хаьхочунца цхьа бахьан а даьккха къовсам боаккхаргба. Цул тlехьагlа тхо шинъ вlаши кач гlоргва. Тlаккха шо даха ялсамала чулелхаргда. Сай бола низ ураоттабаь, дlа-юха тохавенна, хаьхочоа карар а ийккха, со а шоана тlеххьа чуэккхаргва...».

— Хlайт-lайт-хlайтl, — аьннад молла даьча къамаьлах дош ца хийттача мурдий тхьамада, — lа дувцар-м къахьа ди ма дий, виъ молла а хийца пхелагlа воалаваь дикагlа вар вений хьо.

— Хьа а са а даьсар, — жоп деннад мурдий тхьамадана моллас, иштта ца долхе, кхыча тайпара ялсамала-м гlоргдац е шо а, е со а, нагахьа санн из йолаш яле. Бакъдар аьлча, шоана мегаш веце, со кийча ва-кх хьалха бахараш санна укхазара дlаваха.

Дувцараш гулдаьр а литературно дlаяздаьр а

Хь. ГАЛАЕВ.

Ф Е ХИЛА-ЛАШ!

Дlадахача кlирандийнахьа делкъел тlехьагlа 2 сахьати 35 минути яьлча хилар из. Цул массехк секунд хьалхагlа «Волга» яха автомобиль лехкаш хиннача Б. Ужаховна, машина хьаштдолча тайпара лелае йиш йолаш санна хетар. Цхьабакъда цу дийнахьа кхелйоазув къиза даьнна хиннад цунца.

Цу хайна Черноречьерча поста тlакхоачаш латташ хиннай лакхе хьоахаяь автомашина. Наькъашта тlахьожам лоаттабеш волча инспектора из шийна бlарга ма яйнге а соцае лаьрхlад, ленинградски сери йолча номерех дегабуам а баь.

Милице болхлочо яхар водитела закон да. Документашка хьажар а кхы из доастам воаккхаш хlама дац. Лоацца аьлча, «Волга» водитела Б. Ужахова юха ца саца бахьан хиннадац. Цхьабакъда вокхо кхыча тайпара лаьрхlад из. Хьалаца хьайна лоацалой аьлча санна, дlаэккхийтай цо машина.

Инспекторо цунна тlехьа хехкаяц. Цо, тlехьагlа эшаргхуле а аьнна, автомашина номер дlаязъяьй. Тlаккха цул тlехьагlа массехк секунд яьннача гlолла, чlоагlа хlама ийккхача санна, тата хезад цунна.

Хатар хиннача моттиге хьалкхаьчача, цига латтар массехк минут хьалхагlа дlаяхача «Волгаех» хинна аьшка ши гув.

Дехача визгашта вlаштайнхьача кузоваштеи копоташтеи юкъера хьахозар наьха узамаш, lимадаш.

Дукха ха ялалехьа виъ «скори помощо» дlавигав. Шин машина тlарча пхелагlча пассажира из кхы эшаш хиннаяц. Шоллагlча дийнахьа цхьаькха а веннав. Из вар цу хатара бехке вар.

Мишта нийсденнад из? Милице болхлочо яхар ца а деш, машина сих а яь, хьалхаэккха веннав Ужахов. Цу хайна ший наькъагlа духьала йоагlаш цхьаькха «Волга» хиннай. Ши машин вlашкаккхийттай. Иштта берий ловзарг хеташ хиннача кхетам боацаш лелaдеча гlулакхах, наькъа тlарча хулиганствах кхы метта доагlаргдоацаш зулам даьннад.

Ший доалахьа «Жигули» яха автомобиль йолча, Ш. Батаева, Грознерча цхьан улицагlа ше воагlаш, машин тlатеха ши саг чlоагlа лозаваьв.

Цхьаькха авари яьй дисциплина йоацаш хиннача ГПАП-1 автобуса водитела Посеминен ший наькъагl ваха ца хайнача гlашлочо Восоковен. Цига ший бехкагlа ше лозавайтав гlашлочо.

Дlадахча кlирагlа дерригаш а 35 ХАТАР хиннад транспорта наькъашка, КХО САГ ВЕ А ВУВШ, 18 ЛОЗА А ВЕШ.

Новкъостий водителаш, гlашлой, диц ма лелаш, цхьан минута а хьисап доацаш хилча, дисциплина теркал ца еш lийча доккха во да тарлуш хилар.

А. ЧЕБУШЕВ,
ГАИ болхло.

КАГИРХОЙ ЙОАКХО Ю

Авангард, ядро — цу дешаша нийса хьахьокх болхлой класса обществера лоархlам. Цу гlулакхо тхо, библиотека болхлой, декхарийла ду советски болхлой класс хьахиларахи цун историги лаьца долча общественно-политически художественни литературана пропаганда яра дукагlа теркам тlабахийта.

Хlара шера района предприятей производственни вахар керте а лувцаш № 8 йолча библиотека болхлоша производственно - технически книжкашта пропаганда елга шердара тайп-тайпара формаши наькъаши юкъеккхь.

Цу гlулакха лаьрхlа я библиотекера «Технически книжка — балха дикагlвола новкъост», «Къахьегам — советски вахара лард», кхыйола книжкай выставкаш.

Библиотеке дешаш бола болхлой группашта бийкъаб оаха. Царна цкъе а къаьстта чlогlа йоакхо ю оаха болх беча кагирхой. Цу группе 26 саг ва. Царна лаьрхlа картотека лелаю, керда литература хьанийца зз парга хоам бу.

Масала, Стадник Николай 1967 шера денз библиотеке язвенна а укхазара книжкаш дешаш а ва. Хьалха № 57 йолча школа дешархо хинна из хlанз болх беш а Грозненски автошколе дешаш а ва. Цахаддаш «Автомобила электрооборудовани», «Автомобилашта технически гlулакх дара справочник», иштта кхыдолча литературах пайда эц цо. Хlаьта библиотека болхлоша техническа литературал совгlа цунна деша хьаштдола художественни литература къоастаду. Цунга дешийт Липашова «Кхетама ...кхала», Владимирова «Доккха чон», иштта кхыдола книжакаш. Цу тайпара вlаштlехьбаьккха лелабу кхыча дешаращцара болх а.

Химзавода болхлошта юкъе а лелабу оаха литература пропаганда яра лоархlаме болх. Книжкаех къамаьлаш ду, сайренаш чакхйоах, кердача литературахи кхыча предприятей болхлоша даьхача толамехи лаьца обзораш ю. «Къахьегами экономикеи», «Пятилетка — сона, аз — пятилеткана», «Машара, прогресса, кхоллама программа» яха картотекаш кийчъяьй.

Школан библиотекаи цхьана йоакхо ю берий къахьегамцара безам чlоагlбара, сага кулгаша хьа мел даьчун хьурмат деш кагирхой хьалхкебара. Тайп-тайпарча говзалий дуне хьаделл царна книжкаша, цу дунен тlа хьалхара гlа баккха новкъостал ду.

Лакхерча классай дешархошта лаьрхlа тематически планаш, хьехам луш долча литература спискаш оттаяьй. Уж я «Болхло — творчески професси», «Къахьегами вахари,» «Вахара маlани кагирхой вахара планаши», иштта кхыяраш.

Тайп-тайпарча говзалех лаьца книжкаш дешаро кагирхой кругозор шеръярал совгlа, цар къахьегамцара безам чlоагlбу, хlара сага вахаре а вай обществе а къахьегама лоархlам бовзийт.

Чакхйоахача обзораша, деча къамаьлаша, кийчьеча выставкаша, иштта кхыча гlулакхаша кагирхой гаргаоз къахьегама, къахьегача наха, йовзийт гозалаш, иштта уж тlехдика карерзаяь нах, дикагlа довзийт вай мехка вахар.

КПСС ЦК соцамаш тlа къаьстта белгалдоаккх къонача тlехьенна коммунистически кхетам болар боккхача лоархlаме хилар. Цу балха тlа керттера моттиг дlалоац къахьегамца коммунистически гlулакх долаш кагирхой хьалкхебаро. Хlана аьлча общестнана пайдане къахьегар тlара советски сага сийлен декхар да. Из кхетам чlоагlбара тlаберзабаьба библиотека беррига Селх.

В. АГАЕВА,
Октябрьски района № 8 йолча библиотека завелующи.

СПОРТ

ТЕХНИКА ДИКАГІЪЯРАШ КОТБАЬЛАР

Чакхъяьннай Грозне «Красный молот» спорта Дворецe РСФСР Къулбехьа зоне ткъо шу даланза болча боксерашта юкъе хьалхара моттиг яккхара хинна яхьаш.

Къаьстта дика толам баьккхар яхьашка хьалхара моттиг яьккхача Краснодарски краерча команда боксераша. Кхычарел технически а физически а дукха дикагlа кийчбаь бар уж.

Ханахьа йицлургъяц финальни яхьашка хьажа баьхкараштa Краснодарски краерча Золотухинаи Къилбаседа - Хlирий автономни республикерча боксера Доеваи юкъе хинна яхь. Уж ши спортсмен шоайла нийсвича Золотухина боксах латара техника дукха дикагlа яр Доева йолчул. Цудухьа берригача судахоша цхьа барт болаш котало Золотухина дlаелар.

Цу шин боксера юкъе хиннача яхьо хьахьекхар ринга тlа кадай хилари боксах латара техника дика хилари котало яккхара мел лоархlаме да.

Чlоагlа теркам тlаззар Грозерча болельщикий спорта мастералла кандидаташта Краснодарски краерча боксера Л. Курчиная Грознерча Л. Касаевнеи юкъе хиннача финальни вlашагlкхетаро а. Дукха совле йоацаш цу яхье котало краснодарцо Л. Курчина яьккхар. Кадай хилара, щенала, низа цхьатарра бар уж ши спортсмен. Цхьабакъда юха а техника дикагlа яр котваьлар.

Шоай дозала категорешка С. Золотухина, Л. Курчина санна котало яьккхар Краснодарски краерча боксераша А. Клюева, И. Быкова, П. Куксина.

Дика хьокхамаш даьхар яхьашка дакъа лаьцача командашта юкъе шоллагlа моттиг яьккхача Дагестански республика командерча боксераша а. Цу командерча виъ спортсмено: А. Исаева, Е. Котова, Э. Эльдарова, М. Мирзалаева хьалхара моттигаш яьхар.

Иштта шоай дозала категорешка хьалхара моттигаш яьхар боксераша Ростовски области командерча Ф. Рябихинен Нальчикерча спорта мастера В. Роминскен.

Хьалхара моттигаш яьхача боксерашта хьалхарча лагlана дипломаш, жетонаш, мах бола совгlаташ делар. Хlаьта шоллагlен кхоалагlен моттигаш яьхараштa шоллагlчен кхоалагlчен лагlана дипломаши жетонаши елар.

Котало яккхара деррига а шийденал, говзал оарцагlъяккха яхьашка къовсам лоаттабаьча боксера хетадаь ВЛКСМ Нохч-Гlалгlай обкома совгlат Касаев Лемийна делар.

Яхье дакъа лаьцача командашта юкъе хьалхара моттиг яьккхача Краснодарски краерча командана карара кара тела кубок елар.

М. ХАМАТХАНОВ.

Германски Демократически Республика халкъа боахаме дика пайда эц вежарашха долча социалистически мехкашкара енача хlанзарча техниках. Яlаьхкача ханна яьча соглашенегlа республико хьаtlадоагlача шера Советски Союзера эпаргья тlехдика лоархlаши специалисташа чlоагlа могаеши йола «МАЗ», «КРАЗ», «БЕЛАЗ» яха 700 совгlа грузовик.

СУРТА ТlА: Рекнице-Хонштедтерча «Шплитверк» яхача предприяте карьере я низ бола «БЕЛАЗ» яха сомосвали советски экскаватори.

ТАСС фотохроника.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

12 ЯНВАРЬ

Химикий культура Дворец. 10.00. — «Бригантина» яха клуб. Сакъердаме викторина. 12.00 — «Чайка» яха клуб. Литературни lуйре. 17.00 — Духовой оркестра ашараш локх. 18.00 — «Октябри культурни революции» яха сахьача кагирхой клубае «Коммунисташ, хьалха оттта» яха тематически сайре.

гойтаргда. 20.00—«Прометей» яхача кагирхой клуба «Коммуниче...

«Красный молот» завода культура Цlа. 17.00 — «Арсентьева наькъа такилгагlа», «Мангышлак» яха кинонникъбелга.

Н. К. Крупскаяй цlерагlча культура Дворецe. 12.00 — «Октябряташ — Ильича берий бераш» яха lуйре. 19.00 — Кагирхой салоlа сайре. «Экспресс» яхача вокально-инструментальни ансамбла концерт.

Пролетбата цlерагlча культура Цlагlа. 18.00 — В. И. Ленина вахарахи гlулакххехи дола художественни, документальни фильмаш гойта кинофестиваль. 20.00— Кагирхой салоlа сайре.

13 ЯНВАРЬ

В. И. Ленина цlерагlа культура Дворец. 9.00, 11.00 — Болх беш хургда «Малышок» яха кинотеатр. 13.00 — «Хоза халха дувла lомале» яхача хlанзарча бальни халхара школе дех. 18.00 — Халкъа университета занятеш. lилман атеизма факультет. «Социалистически общество дынах юхедиса гlулакхаш дlададахара наькъаш» яха лекция. «Атенст» яхача агиттеатра выступлени. 19.00 — Салоlача ден «Глобус» яха кинолекторий. 19.00 — Халхарий зал. Кагирхой салоlа сайре, ашараш локхаш хургья «Интер» яха вокально - инструментальни ансамбль. 19.30 — Лекционни зал. Болх беш хургда шозлагlа гойтача фильмай кинотеатр.

Химикий культура Дворец. 10.00 — «Сийгах ала баьлар» яхача циклацара ленински дешараш. 12.00 — «Бригантина» яха клуб. «Доттагlий уллув ба» яха lуйре. 14.00 — «Са Даьхен карта тlа хьожаш» яха багахдувца журнал. 20.00 — «Прометей» яха кагирхой клуб. Кагирхой салоlа сайре.

«Красный молот» завода культура Цlа. 10.00 — Филателистий клуба занятии. 11.00 — «Шоай ноакхош духьалъоттадаь Москва лораяьраш» яха тематически кино гойтилга.

Н. К. Крупскаяй цlерагlа культура Дворец. 10.00 — Болх беш хургда «Малышок» яха берий кинотеатр. 13.00 — «УльяновгІар дезал» яха ленински дешараш. 19.00 — Кагирхой салоlа сайре.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.5 — Босбола телевидени. Массанена йола гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. Берашта. «Иштта да из, е дац?». 10.00 — «Кирсанова поэзи» 10.30 — Босбола телевидени. Концерт. Ленинградера передача. 11.15 — Дай-ноаной, шоана. 2-гlа передача. 11.45 — Босбола телевидени. «Бальзака боккха безам» яха телевизионни дукххасерийни художественни фильм. «Мукъаваьннар» яха 7-гlа сери. 12.45 — Уважцlено». lилман-популярни» программа. 13.15 — Концерт. 13.45 — Босбола телевидени. Шун хаттараштa жоп лу СССР-а йягача промышленноста министра нов. Тарасова. 14.15 — Ашараш — тахан. 15.00 — «Бlаргагур—теша халадар». Передача дlахьу профессора Капица. 16.00 — Босбола телевидени. Бургац йолаш хоккеях ловзаш дунен халкъашта юкъе вlашагlкхетар. Швеци сборни—Советски Союза сборни. Швецера передача 16.45 — Босбола телевидени. Мультфильмай программа. 17.15 — Ког-соалозаш фигурни хахкара йола СССР-а кубок. Цхьаццане ког-соалозаш хахкар. Кхалнах. Челябинскера передача. 18.00 — Кердадараш. 18.15— Босбола телевидени. «Хьайбай дунен тlа». 19.15 — Босбола телевидени. «Голубой огонек». 1-ча январе хинна передача шозлагlа гойтаргья. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Голубой огонек» яха передача дlахо яхьар. Инстеьлча—кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

13.00 — «Йоккха искусство — берашта» яха киноперадача. 13.30 — «Знание» яха кинопрограмма. 14.30 — «Къаьнача вахарцара драма» яха художественни фильм.

13 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05— Берашта йола lуйрийнара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30—Босбола телевидени. Дешархошта. Гургал бетта сахьат 10.00 — Советски Союза гlулакх деш ва. «Цlе седкъа» яхача газета 50 шу дизара хетаяь передача. 11.00 — Дешархошта «Со а Мишка а» яхача телевизионни документальни спектакла премьера. 11.30—«Стасов а передвижникаш а». Стасов ваь 150 шу дизарга. 12.00 — Босбола телевидени. «Музыкальни программа. 13.00 — Дунен сахьат 13.30 — «Маскарад» яха художественни фильм. 15.30 — Телевизорашка хьожарий письмойх йола музыкальни программа. 16.00 — Дунен халкъашта юкъера панорама. 16.30— Босбоал телевидени. Мультфильмай программа. 17.00 — Ког-соалозаш фигурни хахкара йола СССР-а кубок. Дlахьокхаш йола выступлени. Челябинскера передача. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Ког-соалозаш фигурни хохкаш дlахьокхаш йола выступлени дlахо яхьар. 19.00 — Босбола телевидени. «Кинонникъбархой клуб». Передача дlахьу Сенкевича. 20.00 — Арбузов «Къаьнача Арбата фаьлгаш». Пушкина цlерагlа долча драма «Ленинградски Академически театра спектакль. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Къаьнача Арбата фаьлгаш» яха спектакль дlахо яхьар. 23.10 — Босбола телевидени. Волейболах йола СССР-а чемпионат. Маlа нах. Инстеьлча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА.

15.15 — «Къона ленинец». 16.00 — «Къизал» яха художественни фильм. 17.35 — Шун письмойх дола концерт.

РАДИО

12 ЯНВАРЬ

6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 6.45 — Ховмаши хлоттами. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 13.00 — «Массаза дийна образ» яха радиокомпозици (гlалгlай меттала). 13.20 — Нохч-Гlалгlай халкъа иллеши ашараши (нохчий меттала). 14.00 — «Цlе сийлагаш» яха пионераштеи дешархоштеи йола передача (гlалгlай меттала). 14.15 — «Яхье довлар из новкъостал дар да» яха корреспонденци (нохчий меттала). 14.30 — «Сийлахь коммунист - организатор» яха радиокомпозици (эрсий меттала). 15.15 — «Музыкальни искусства гаузацара» яха передача (эрсий меттала). 16.00— «Кавказа lуйре» яха радиожурнал.

ХАОТТАМ

Тахана республике гlоллеи Грознеи кувцалуш морхаш а йолаш, юкъ-юкъе кlезиг-дукха лоа а делхаш, къулба-малхбузехьара 0—4 метр чlоагlа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гlолла 1—5, Грозне 2—4 градус шелал йолаш хилеи тарлу. Кхоанеи ломмеи морхаш а йолаш, наг-нагахьа екха а екхаш, лоадама йоачан а йоацаш, республика къилбаседехьарча районашка дохк а доаллаш, къилбаседа-малхбоалехьара 7—12, республика къулбехьа 3—7 метр чlоагlа мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 9—14, деношка 2—7 градус шелал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-38; партийни вахарен культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Газет арадувл шинарен, ареи, шоаттен денош.

СФ05009. «Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект 7/84. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 299.